

SIA „ARHITEKTES INĀRAS CAUNĪTES BIROJS”

Cēsu ielā 26 - 13, Rīgā, tel. Nr. 67379209, mob. tel. Nr. 29173009,
e pasts: inaracaunite@gmail.com, Reģ.Nr. 50003496771, būvkomersanta reģ.Nr. 0242-R

PASŪTĪTĀJS:

Kuldīgas novada pašvaldība

Reģ. Nr. 90000035590

Baznīcas ielā 1, Kuldīgā, LV 3301

PASŪTĪJUMA vai
PROJEKTA NR:

287-01-2015

BŪVPROJEKTA NOSAUKUMS:

Pelču pils

ADRESE:

Pelčos, Pelču pagastā, Kuldīgas novadā
(kadastra Nr. 6274 002 0163)

BŪVES GALVENĀS
LIETOŠANAS VEIDS
(ar cipariem un vārdiem):

1263 (skola)

BŪVPROJEKTĒŠANAS STADIJA:

Izpēte

MARKA:

AMI, VI, FF

SĒJUMA NR./SĒJUMU
SKAITS:

1/2

ATBILDĪGAIS PROJEKTĒTĀJS:

valdes priekšsēdētāja Ināra Caunīte

IZPĒTES VADĪTĀJS:

Ināra Caunīte, sert.Nr. 10-0645

Kuldīgas novada būvvaldes
arhīva reģistrācijas Nr.

Rīga - 2015

Sējuma saturs

Titullapa	1
<u>Vispārīgā daļa</u>	
Sējuma saturs	3-4
Arhitektoniski mākslinieciskās izpētes sastāvs	5
<u>Īpašuma dokumenti</u>	
- Zemesgrāmatas nodaļums (kadastra Nr. 6274 002 0163)	7-8
- Zemes robežu plāns	9-10
- Būves kadastrālās uzmērīšanas lieta	11-21
<u>Tehniskie noteikumi</u>	
- Darba uzdevums izpētes darbiem	23-25
<u>Arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija</u>	
Pārskats par bij. Pelču muižas pils vēstures izpēti	27-31
Paskaidrojuma raksts – ēkas(ciktāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām) kultūrvēsturiskais novērtējums	32-47
Ēkas (ciktāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām) fotofiksācija	48-103
Pielikumi – arhīva dokumentu kopijas	
<u>Dokumentu kopijas no LVVA</u>	
Būvinspektora A. Bučinska ziņojums būvvaldes priekšniekam no 29.03.1926. (f.5702.1.apr. 120.lieta, 27.lpp.) - 1 lpp.	106
Kuldīgas apriņķa valdes apspriedes protokols no 20.05.1925. (f.5702.1.apr. 120.lieta, 6.lpp.) - 2 lpp.	107
Pils 2. stāva plāns (f.6999 13.apr. 1443.lieta) – 1 lapa	108
Garengriezums (f.6999 13.apr. 1443.lieta) – 1 lapa	109
<u>Dokumentu un zīmējumu kopijas no Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājuma</u>	
Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā ir vairāk ar Pelču pili saistītu zīmējumu. Šeit pievienotas tikai to zīmējumu kopijas, kuras attiecas uz pils eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām. Zīmējumi izstrādāti saskaņā ar cariskajā Krievijā 20.gs.sākumā lietoto nemetrisko sistēmu – collas, pēdas, utt. Kopijas nav izgatavotas kādā noteiktā mērogā, bet tā, lai zīmējums ietilptu A3 formāta lapā.	
Muzeja krājumā esošās zīmējumu lapas galvenokārt ir liela formāta. Šajā sējumā ievietotas kopijas no atsevišķo lapu apzīmētajiem fragmentiem. Lielie tukšumi un virsraksti apzināti nav kopēti.	
<u>Plāni, fasāžu fragmenti</u>	
Pils pagraba stāva plāns KNN 26.986	112
Pils parterstāva plāns KNN 26.987	113
Pils augšstāva plāns KNN 26.988	114
Pils pagraba stāva plāns ar dažādu (ūdens, kanalizācijas) cauruļvadu izvietojumu KNN 26.985	115
Galvenās fasādes fragmenta skice ar zemes virsmas augstumiem KNN 25.490	116
Rietumu fasādes fragments ar 'verandas' metāla margas skici KNN 25.492	117

Balustrādes detaļu zīmējums	KNN 25.681	118
<u>Jumta mezgli, detaļas</u>		
Jumta dzegas variantu zīmējumi	KNN 25.663	120
Jumta dzegas zīmējums	KNN 25.665	121
Erkera jumta konstrukciju zīmējums	KNN 25.679	122
Erkera jumta konstrukciju zīmējums (otrs variants)	KNN 25.679	123
Frontona dzegas detaļu zīmējums	KNN 25.677	124
Gaisa izplūdes atvēruma detaļu zīmējums	KNN 25.683	125
Skursteņu apdares zīmējumi	KNN 25.680	126
Jumta kāpņu konstrukcija	KNN 25.682	127
Dienvidu fasādes fragments ar frontona risinājuma variantu skici	KNN 25.493	128
Šķērsgriezums ar pils centrālās daļas jumta dekoratīvās margas skici	KNN 25.493	129
Jumta metāla detaļu zīmējumi	KNN 26.979	130
<u>Logi, durvis</u>		
Sakņu pagraba loga zīmējumi	KNN 25.481	132
Katlu telpas loga zīmējumi	KNN 26.971	133
Loga ruļļveida žalūzijas detaļu zīmējums	KNN 25.487	134
Pirmā stāva loga zīmējums	KNN 25.661	135
Vannas istabas logu zīmējums un pagrabstāva logu akmens apdares zīmējums	KNN 25.484	136
Rampas loga zīmējums	KNN 26.972	137
Rampas loga zīmējums (otrs variants)	KNN 26.957	138
Pirmā stāva trīsdalīgā loga zīmējums	KNN 25.666	139
Pirmā stāva loga mezglu zīmējums	KNN 26.954	140
Pirmā stāva loga mezglu zīmējums	KNN 26.978	141
Jumta izbūvju zīmējumi	KNN 25.675	142
Lielās jumta izbūves loga zīmējums	KNN 25.685	143
Pils galvenās ieejas durvju zīmējums (nerealizēts variants)	KNN 25.661	144
Pils galvenās ieejas durvju zīmējums (nerealizēts variants)	KNN 26.967	145
Pils galvenās ieejas durvju zīmējums (arī līdz galam nerealizēts variants)	KNN 26.968	146
Pils ārdurvju (t.sk. dārza fasādes durvju) zīmējumu varianti	KNN 25.694	147
<u>Pārējie dokumenti</u>		
Apraksts Pelču pils plāniem (izgatavots, domājams, ap 1900.gadu)	KNN 33354 – 3 lpp.	149-151
Saraksts par Pelču pils celtniecības un citiem dokumentiem par 1900.-1904.gadu (parakstīts 18.01.1904.)	KNN 33351 - 6 lpp.	152-157
Rēķins jumta dzelzs margu izgatavošanai	KNN 33353 – 1 lpp.	158
Saīsināts 3 (triju) iepriekš uzskaitīto dokumentu tulkojums		159-162
Karla Zīgela projektēšanas biroja izstrādātais Pelču pils apkures un ventilācijas projekta paskaidrojuma raksts (vācu valodā)		163-166
<u>Projektētāju sertifikāti</u>		167-168

Arhitektoniski mākslinieciskās izpētes sastāvs.

1. sējums

Vispārīgā daļa

Pils vēstures izpēte

Pils (ciktāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām)
arhitektoniski mākslinieciskā izpēte – kultūrvēsturiskais novērtējums

2. sējums

Pils (ciktāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām)
uzmērījumi

Nodalījuma noraksts

Kuldīgas zemesgrāmatu nodaļa

Pelču pagasta zemesgrāmatas nodalījums Nr. 1000 0044 9545

Kadastra numurs: 6274 002 0163

Nosaukums: Pelču Centrs

"Pelču pils", Pelči, Pelču pag., Kuldīgas nov.; "Pagrabiņš", Pelči, Pelču pag., Kuldīgas nov.;

"Ūdenssūknis", Pelči, Pelču pag., Kuldīgas nov.

Nr.p.k.	I.daļa 1.liedaļa		Dom. daļa	Platība, lielums
	Nekustams īpašums, servitūti un reālīstas			
1.1.	Pieci zemes gabali			15,9872 ha
1.2.	Zemes gabals ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0163.			9,1767 ha
1.3.	Zemes gabals ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0235.			0,04 ha
1.4.	Zemes gabals ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0162.			0,7846 ha
1.5.	Zemes gabals ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0247.			5,94 ha
1.6.	Zemes gabals ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0270.			0,0459 ha
1.7.	Uz zemes gabala ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0163 atrodas nedzīvojamās ēkas: skola (kadastra apzīmējums 6274 002 0163 001); šķūnis (kadastra apzīmējums 6274 002 0163 002); kūts (kadastra apzīmējums 6274 002 0163 003) ar adresi "Pelču pils", Pelči, Pelču pagasts.			
1.8.	Uz zemes gabala ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0235 atrodas saimniecības ēka (kadastra apzīmējums 6274 002 0235 001) ar adresi "Pagrabiņš", Pelči, Pelču pagasts.			
1.9.	Uz zemes gabala ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0270 atrodas antēziskā aka (kadastra apzīmējums 6274 002 0270 001) ar adresi "Ūdenssūknis", Pelči, Pelču pagasts.			
Žurnāls Nr. 300002584989 (01.12.2008), lēmuma datums: 05.12.2008, tiesnesis Dina Rīna				

II.daļa 1. lidaļa			
Nr.p.k.	Ipašnieks, personas/nodokļu maksātāja kods, tiesību pamats	Dom. daļa	Summa (Ls)
1.1.	Ipašnieks: Pelču pagasta pašvaldība, nodokļu maksātāja kods 90000036539.	1	
1.2.	Pamats: 2008.gada 24. novembra Pelču pagasta padomes uziņa Nr.11 par pašvaldībai piederošo zemes gabalu, 2008.gada 20. novembra Pelču pagasta padomes izziņa Nr.3-8/113 par ēku atrašanos bilnancē, 2008.gada 12. novembra Pelču pagasta padomes lēmums Nr.16 par adreses piešķiršanu.		
Žurnāls Nr. 300002584989 (01.12.2008), lēmuma datums: 05.12.2008, tiesnesis Dina Rīna			
2.1.	Ipašnieks: Kuldīgas novada pašvaldība, nodokļu maksātāja kods 90000035590.	1	
2.2.	Persona: Pelču pagasta pašvaldība, nodokļu maksātāja kods 90000036539. Ipašuma tiesība izbeigusies.	0	
2.3.	Pamats: Kuldīgas novada domes 2009.gada 27. jūlija lēmums Nr.2 par Kuldīgas novadu un Kuldīgas novada administratīvā centra noteikšanu, Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 7.pants un pārejas noteikumu 13.punkts.		
Žurnāls Nr. 300002761297 (05.11.2009), lēmuma datums: 06.11.2009, tiesnesis Dina Rīna			

Nr.p.k.	III.daļa 1. lidaļa		Platība, lielums
	Lietu tiesības, kas apgrūrina nekustamu īpašumu		
1.1.	Atzīme - autoceļa V1293 ceļa nodalījuma josla (zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0163).		
1.2.	Atzīme - aizsargjoslas teritorija gar autoceļu V1293 zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0163).		
1.3.	Atzīme - aizsargjoslu teritorijas gar elektrisko tīklu gaisvadu līnijām ar nominālo vērtību 0,4 kV (zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0162).		
1.4.	Atzīme - aizsargjoslas teritorija gar autoceļu V1293 (zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0162).		

Nr.p.k.	Iļģ.dāja 1. iedaļa Lietu tiesības, kas apgrūrina nekustamu īpašumu	Lapa 2 (2) Platība, lielums
1.5.	Atzīme - aizsargjoslu teritorijas gar elektrisko tīklu gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu 20 kV (zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0247).	
1.6.	Atzīme - aizsargjoslas teritorija gar elektrisko tīklu gaisvadu līniju ar nominālo spriegumu 0,4 kV (zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0247).	
1.7.	Atzīme - aizsargjoslas teritorija gar autoceļu 6274A001 Pelči-Snēpele (zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0270).	
1.8.	Atzīme - kļūmiskās aizsargjoslas teritorija ap pazemes ūdens ņemšanas vietu (zemes gabalā ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0270).	
1.9.	Pamats: 2008.gada 24. novembra Pelču pagasta padomes uziņa Nr.11 par pašvaldībai piederošo zemes gabalu.	
	Žurnāls Nr. 300002584989 (01.12.2008), lēmuma datums: 03.12.2008, tiesnesis Dina Rīna	
2.1.	Nostiprināta nomas tiesība uz daļu no zemes gabala ar kadastra apzīmējumu 6274 002 0247 (nomas kadastra apzīmējums 6274 002 0247 8001) līdz 2023. gada 22.oktobrim.	0,26 ha
	Nomnieks: Marija Cīrule, personas kods 081154-11755.	
	Pamats: 2003.gada 18. jūnija zemes nomas līgums, 2003.gada 22. oktobra vienošanās par grozījumiem 18.06.2003. noslēgtajā zemes nomas līgumā.	
	Žurnāls Nr. 300002719571 (11.08.2009), lēmuma datums: 12.08.2009, tiesnesis Dina Rīna	

Citu ierakstu daļās un iedaļās nav.
Norāksts pareizs

Kudīgas zemesgrāmatu nodaļas priekšnieks
06.11.2009

Odeta Turka

LATVIJAS REPUBLIKA

Kuldīgas rajona
Pelču pagasta
saimniecības „Pils un parks”

Zemes kadastra Nr. 6274 002 0163

ZEMES ROBEŽU PLĀNS

Robežas noteiktas atbilstoši Kuldīgas rajona Pelču pagasta padomes
2002. gada 23. septembra sēdes protokola Nr.13 izrakstam.

Robežu plāns sastādīts mērogā 1:2000 pēc 2000.gada un 2002.gada
uzmērīšanas materiāliem.

Zemesgabala platība 9.1767 ha

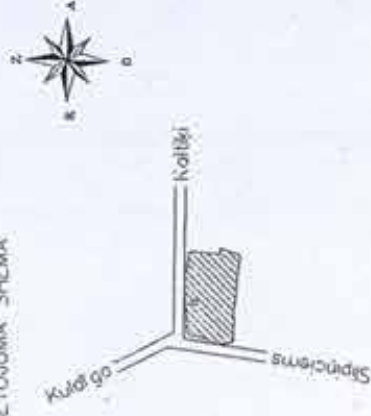

VALSTS ZEMES DIENESTS

Dienvidkurzemes reģionālās nodaļas Kuldīgas birojs

Robepunktto koordinaatit LKS-92 (m)			m=0,959/8748	
Nr.	X		Y	
36	310282,268		376120,798	
37	310289,809		376137,351	
38	310302,747		376114,578	
39	310303,661		376322,535	
40	310301,522		376387,555	
41	310302,717		376387,446	
42	310304,334		376405,171	
43	310298,371		376405,712	
44	310280,396		376506,131	
20	310259,032		376503,335	
22	310140,242		376455,979	
45	310139,264		376421,423	
46	310044,975		376488,280	
47	310060,209		376396,609	
120	310063,170		376360,015	
48	310068,599		376292,923	
115	310070,370		376259,094	
116	310075,184		376255,517	
117	310079,874		376206,826	
118	310073,136		376206,233	
49	310079,108		376092,130	
50	310151,681		376082,632	
51	310214,976		376110,888	
1	310281,537		376267,893	
2	310293,246		376289,688	
3	310266,982		376292,436	
4	310244,646		376269,133	

Zemes gabala kopplatība ir 9.1767 ha (91767 m²)

NEKUSTAMĀ TPĀŠUMA LIETOŠANAS TESTU APGRŪTINĀJUMI

Mérogis 1:2000

GEODEZISTS
"GEODEZISTS", licences • 028
Auldeges bays

Broj vodilajs		L. Kudene	22.01.2005.
Mericis		A. Nikulovskis	01.11.2002.

LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS ZEMES DIENESTS
DIENVIDKURZEMES REĢIONĀLĀ NODAĻABŪVES
KADASTRĀLĀS UZMĒRĪŠANAS
LIETA

Lietas numurs	62740020163001-01
Lapu skaits	11
Kadastra apzīmējums	62740020163001
Nosaukums	Skola
Adrese	Pelču pils, Pelči, Pelču pag., Kuldīgas raj.

Atzīme par atsavināšanas aizliegumu vai apgrūtinājumu		
(pamatojums)	(paraksts)	(Vārds, Uzvārds)

Atzīme par reģistrāciju Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā
Z.V.

Kadastrālās uzmērīšanas izpildītāji:

Izpildes datums: 06.12.2007

Benita Jaunzeme

(paraksts)

Kadastrālās uzmērīšanas darba pārbaudītājs:

Pārbaudes datums: 06.12.2007

Jānis Ozoliņš

(paraksts)

Reģionālās nodaļas vadītājs (pilnvarotā persona):

(Vārds, Uzvārds)

(paraksts)

Datums: 2007. gada 11. 12.

INFORMĀCIJA PAR PASŪTĪJUMU

Kadastrālās uzmērīšanas pasūtītāji: Pelču pagasta padome

Iesniegtie dokumenti:

01.11.2007. Nr.195323, Pelču pagasta padome, Pasūtījuma pieteikums.

INFORMĀCIJA PAR BŪVI

Pamatinformācija	
Nosaukums	Skola
Galvenais lietošanas veids	1263 Skolas, universitātes un zinātniskās pētniecības ēkas
Kapitalitātes grupa	III
Virszemes stāvu skaits	2
Pazemes stāvu skaits	1
Telpu grupu skaits	1
Dzīvokļu skaits	0
Ekspluatācijas uzsākšanas gads	1904
Ekspluatācijā pieņemšanas gads	
Patvaļīgās būvniecības pazīmes	NAV
Fiziskais nolietojums	40
Apsekošanas datums	07.11.2007

Konstruktīvie elementi		
Konstruktīvais elements	Materiāls	Apraksts
Pamati	Laukakmeņu mūris	daļēji apmierinoši
Ārsienas	Ķieģeļu mūris	daļēji apmierinošas
Pārsegumi	Koks	daļēji apmierinoši
Jumts	Kārniņi	apmierinošs

Tehniskie rādītāji		
Veids	Apjoms (mērvienība)	Nosaukums
Apbūves laukums	1033.5 apbūves laukuma kv.m	
Būvtilpums	10805 kub.m.	

Labiekārtojumi		
Veids	Apjoms (skaits)	Apraksts
Vietējā krāsns apkure		
Elektroapgāde		
Aukstā ūdens apgāde		
Karstā ūdens apgāde		
Kanalizācija		
Tualetes telpa	7	

BŪVES EKSPLIKĀCIJA

Kopējā platība	2023.7
Lietderīgā platība	2023.7
Nedzīvojamo telpu platība	2023.7
Nedzīvojamo iekštelpu platība	1825.7
Nedzīvojamo ārtelpu platība	198.0

TELPU GRUPAS EKSPLIKĀCIJA

Telpu grupas numurs	Adreses numurs	Telpu grupas nosaukums	Telpu grupas kopējā platība
001		Skola	2023.7

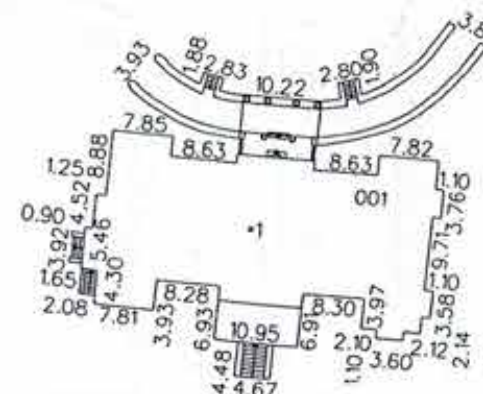
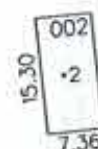
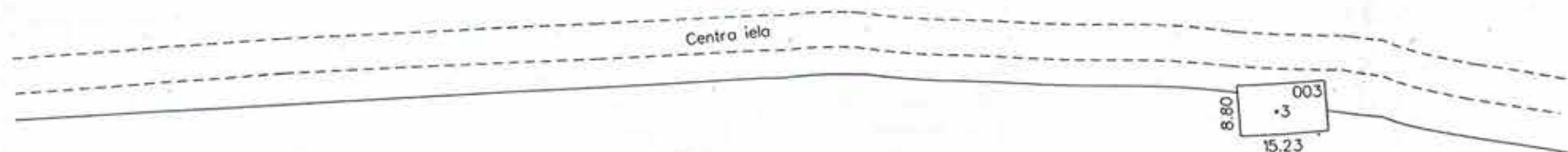
Telpu grupas numurs	Adreses numurs	Telpu grupas lietošanas veids
001		1263 Izglītības telpu grupa

Stāvs	Telpas numurs	Telpas nosaukums	Telpas platība		Telpas augstums	Patvalīgās būvniecības pazīme
			Nedzīvojamā iekštelpa	Nedzīvojamā ārtelpa		
1	1	Vējtveris	3.8		4.65	
1	2	Gaitenis	59.4		4.65	
1	3	Kāpņu telpa	4.4		4.65	
1	4	Ģērbtuve	2.8		4.65	
1	5	Gaitenis	4.5		4.65	
1	6	Klase	44.0		4.70	
1	7	Priekštelpa	8.8		4.70	
1	8	Priekštelpa	4.1		4.70	
1	9	Tualete	1.5		4.70	
1	10	Tualete	1.4		4.70	
1	11	Tualete	1.4		4.70	
1	12	Telpa	2.6		4.70	
1	13	Gaitenis	11.9		4.70	
1	14	Biblioteka	18.4		4.70	
1	15	Gaitenis	5.5		4.70	
1	16	Gaitenis	7.6		4.70	
1	17	Kabinets	17.6		4.70	
1	18	Klase	40.0		4.70	
1	19	Sporta zāle	60.1		4.70	
1	20	Sporta zāle	78.9		4.70	
1	21	Kabinets	18.1		4.65	

Stāvs	Telpas numurs	Telpas nosaukums	Telpas platība		Telpas augstums	Patvalīgās būvniecības pazīme
			Nedzīvojamā iekštelpa	Nedzīvojamā ārtelpa		
1	22	Gaitenis	9.2		4.65	
1	23	Klase	32.5		4.65	
1	24	Gaitenis	4.7		4.65	
1	25	Gaitenis	10.0		4.65	
1	26	Telpa	1.6		4.65	
1	27	Telpa	20.7		4.65	
1	28	Vējtveris	4.6		4.65	
1	29	Telpa	1.7		4.65	
1	30	Telpa	29.8		4.70	
1	31	Atpūtas telpa	48.1		4.60	
1	32	Klase	40.9		4.60	
1	33	Ģērbtuve	17.9		4.65	
1	34	Terase		23.8		
1	35	Nojume		39.5		
1	36	Terase		53.2		
1	37	Terase		7.4		
1	38	Telpa(balkons)	27.2		2.10	
2	39	Klase	33.6		3.00	
2	40	Klase	43.9		3.00	
2	41	Priekštelpa	9.4		3.05	
2	42	Priekštelpa	5.0		3.05	
2	43	Tualete	1.1		3.05	
2	44	Tualete	1.1		3.05	
2	45	Tualete	1.2		3.05	
2	46	Telpa	3.0		3.60	
2	47	Gaitenis	11.9		3.60	
2	48	Gaitenis	24.4		3.60	
2	49	Klase	25.4		3.60	
2	50	Klase	35.8		3.60	
2	51	Klase	31.0		3.60	
2	52	Skatuve	30.9		3.10	
2	53	Zāle	78.1		3.50	
2	54	Klase	55.7		3.60	
2	55	Datorklase	22.0		3.60	
2	56	Gaitenis	13.2		3.60	
2	57	Telpa	1.0		3.60	
2	58	Telpa	1.0		3.60	
2	59	Klase	14.2		3.60	

Stāvs	Telpas numurs	Telpas nosaukums	Telpas platība		Telpas augstums	Patvalīgās būvniecības pazīme
			Nedzīvojamā iekštelpa	Nedzīvojamā ārtelpa		
2	60	Gaitenis	17.2		3.60	
2	61	Klase	49.2		3.60	
2	62	Klase	42.4		3.60	
2	63	Gaitenis	56.3		3.60	
2	64	Terase		65.1		
2	65	Terase		9.0		
-1	66	Darbmācības klase	25.8		2.90	
-1	67	Darbmācības klase	30.6		2.90	
-1	68	Telpa	8.7		2.90	
-1	69	Telpa	8.2		2.60	
-1	70	Tualete	2.1		2.70	
-1	71	Telpa	2.9		2.60	
-1	72	Telpa	2.9		2.60	
-1	73	Vējtveris	6.5		2.60	
-1	74	Gaitenis	21.0		2.60	
-1	75	Telpa	15.3		2.60	
-1	76	Gaitenis	4.0		2.60	
-1	77	Telpa	31.7		3.00	
-1	78	Trenažieru zāle	16.4		2.90	
-1	79	Trenažieru zāle	17.2		2.90	
-1	80	Gaitenis	31.6		2.05	
-1	81	Telpa	27.1		2.90	
-1	82	Telpa	27.0		2.90	
-1	83	Gaitenis	32.2		2.90	
-1	84	Telpa	17.8		2.85	
-1	85	Telpa	17.4		2.85	
-1	86	Gaitenis	1.6		2.85	
-1	87	Virtuve	6.0		2.85	
-1	88	Istaba	8.6		2.85	
-1	89	Gaitenis	24.3		2.85	
-1	90	Gaitenis	16.8		2.85	
-1	91	Telpa	11.9		2.85	
-1	92	Telpa	47.6		2.90	
-1	93	Telpa	18.0		2.90	
-1	94	Gaitenis	3.4		2.90	
-1	95	Telpa	5.9		2.90	
-1	96	Telpa	19.5		2.90	
-1	97	Telpa	15.8		2.90	

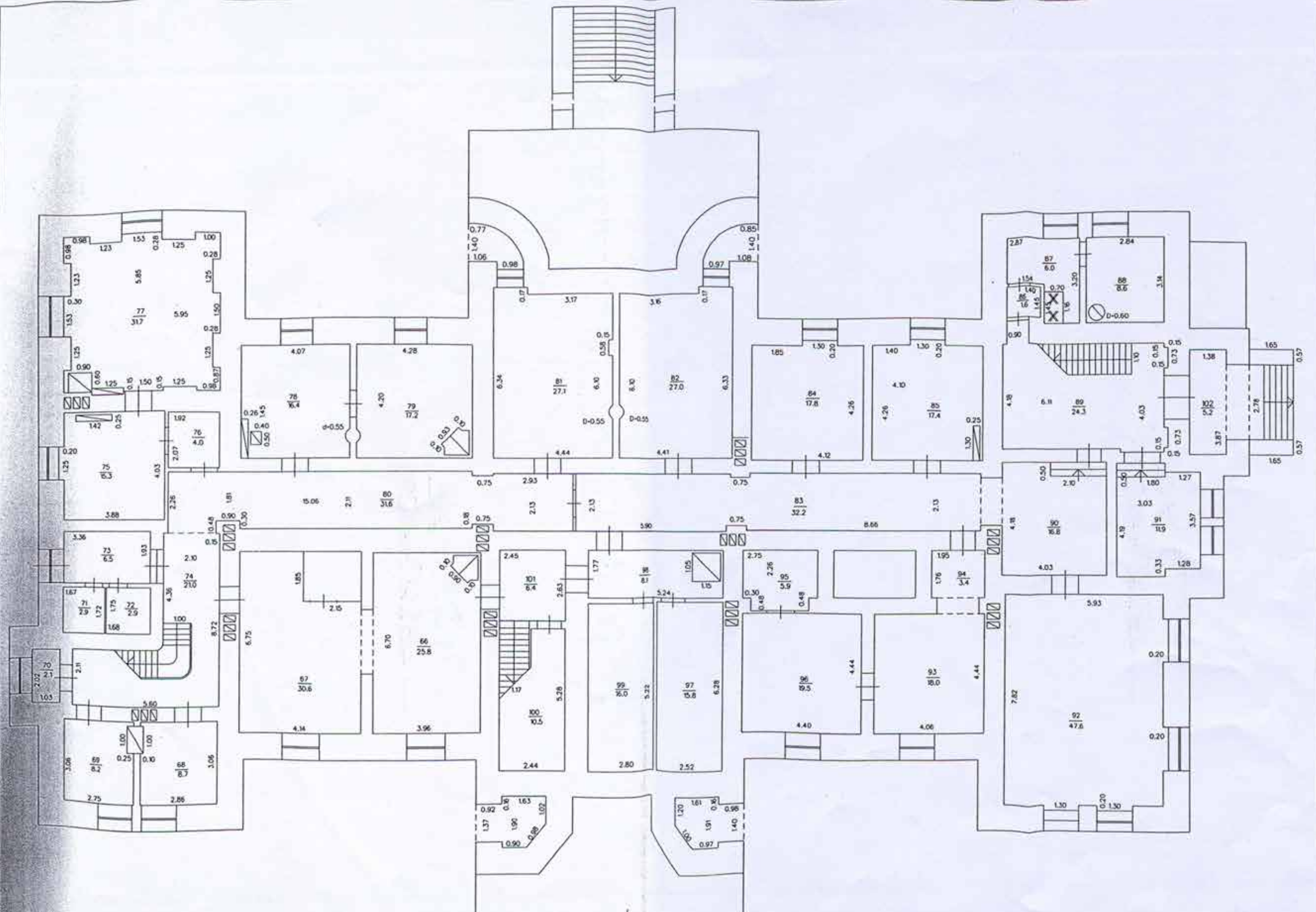
Stāvs	Telpas numurs	Telpas nosaukums	Telpas platība		Telpas augstums	Patvaļīgās būvniecības pazīme
			Nedzīvojama iekštelpa	Nedzīvojama ārtelpa		
-1	98	Gaitenis	8.1		2.90	
-1	99	Telpa	16.0		2.90	
-1	100	Telpa	10.5		2.90	
-1	101	Gaitenis	6.4		2.90	
-1	102	Vējtveris	5.2		2.90	
.Kopā			1825.7	198.0		
Nedzīvojamo telpu platība			2023.7			

Būves punkta koordinātas
Latvijas koordinātu sistēmā LKS - 92

Būves punkta Nr.	X	Y
1	310178.47	376313.11
2	310197.14	376237.44
3	310297.51	376394.18

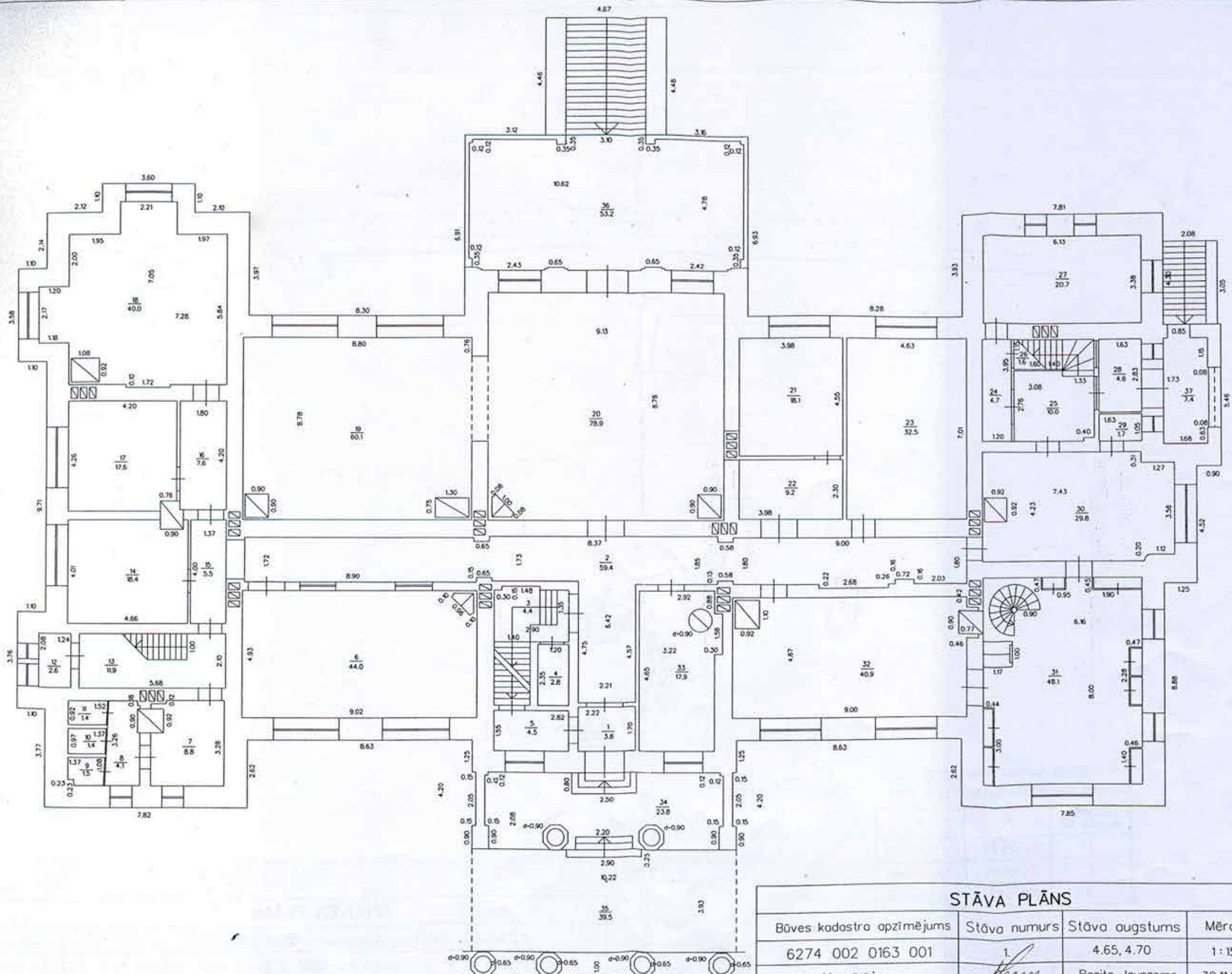
APBŪVES PLĀNS		
Zemes vienības kadastra apzīmējums		Mērogs
6274 002 0163		1 : 1000
Izmērīja	Reģistrācija	30.11.2007

STĀVA PLĀNS

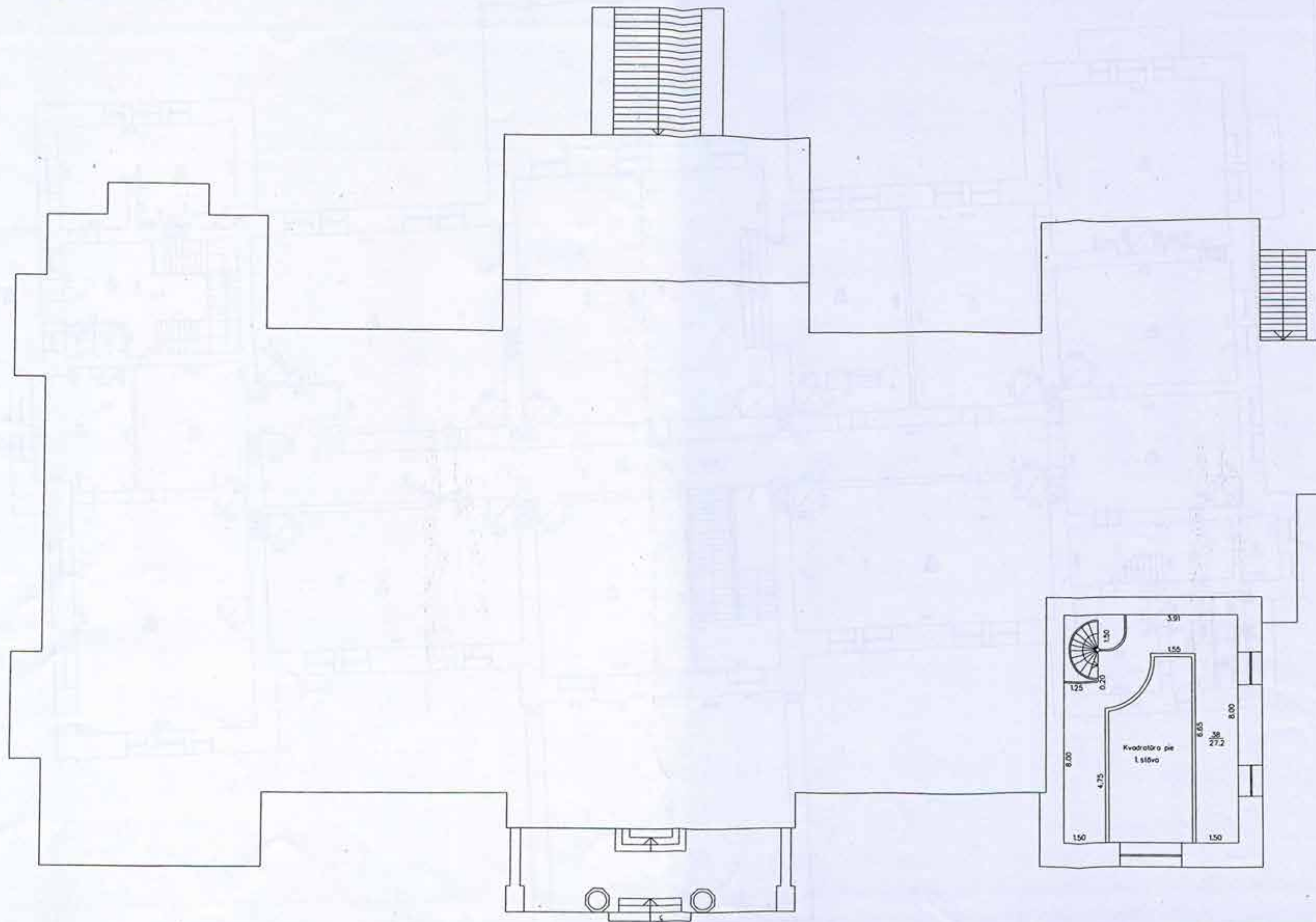
Būves kadastra apzīmējums	Stāva numurs	Stāva augstums	Mērogs
6274 002 0163 001	-1.	3.00, 2.90, 2.85	1:150

Uzmācīns

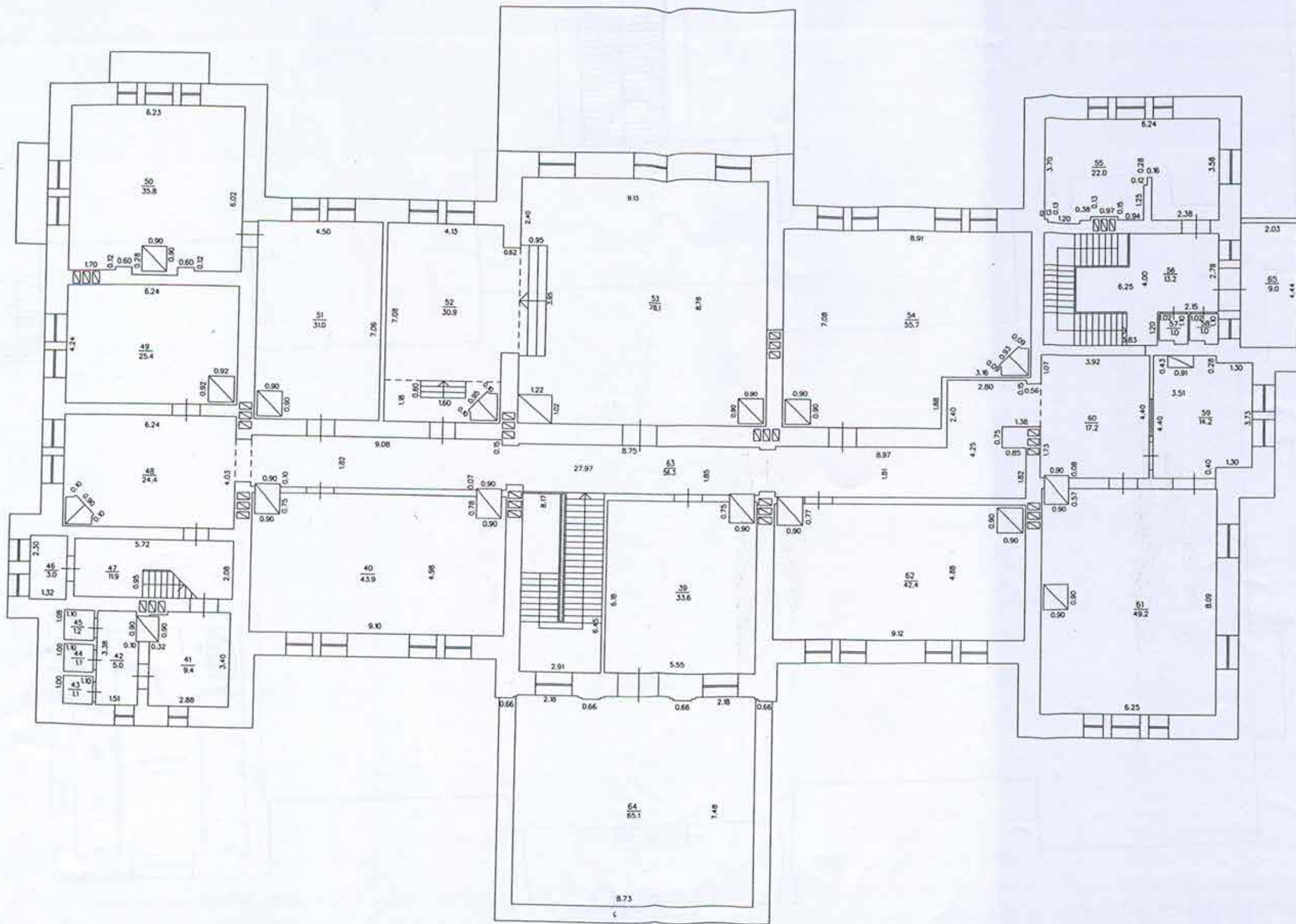
STĀVA PLĀNS

Bāves kadastra apzīmējums	Stāva numurs	Stāva augstums	Mērogs
6274 002 0163 001	1.	4.65, 4.70	1:150
Uzmērīja	<i>[Signature]</i>	Benita Jaunzeme	30.11.2007

STĀVA PLĀNS

Būves kadastra apzīmējums	Stāva numurs	Stāva augstums	Mērogs
6274 002 0163 001	1.	2.10	1:150

STĀVA PLĀNS

Būves kadastra apzīmējums	Stāva numurs	Stāva augstums	Mērogs
6274 002 0163 001	2.	3.60, 3.50	1:150

Darba uzdevums

Arhitektoniski mākslinieciskās izpētes atzinuma, vēsturiskās izpētes atzinuma, fotofiksācijas un uzmērījumu rasējumu izstrādei Pelču pils eksterjeram un norobežojošām konstrukcijām t.sk. fasādēm un jumtam, Un ēkasfasādes apliecinājuma kartes izstrādei Pelču pils dienvidu kāpņu, dienvidu kāpnēm piegulošās 1.stāva fasādes daļas un pils jumta vienkāršotai atjaunošanai Pelču pagastā, Kuldīgas novadā

Kuldīga

2014. gada 5. decembrī

Arhitektoniski – mākslinieciskās izpētes (AMI), kā pirmsprojekta izpētes materiāla, neatņemama sastāvdaļa ir Vēsturiskā izpēte (VI), Uzmērījuma rasējumi (UR) un fotofiksācija (FF). Visas daļas VI, UR, FF un AMI veido kopēju pirmsprojekta izpētes materiālu un iesienamas kopējā sējumā.

Arhitektoniski – mākslinieciskā izpēte (AMI).

Arhitektoniski – mākslinieciskajai izpētei jāsaturs (ciklāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošām konstrukcijām):

1. Tekstuālā daļa:

1.1. Tekstuāla informācija ar objektu kopumā,

1.2. Izpētei pakļauto daļu aprakstu,

1.3. Izpētē iegūtās informācijas aprakstu:

- Par ēkas būvapjoma kopējo arhitektoniski – māksliniecisko kompozīciju un tās stilistisko vērtību pa būvperiodiem;
- Par ēkas fasāžu arhitektoniski – māksliniecisko kompozīciju un tās stilistisko vērtību pa būvperiodiem;
- Par ēkas atsevišķām daļām, kā, piemēram, cokolu, sienām, jumtu, ārējām kāpnēm, terasēm, durvīm, logiem u.c. arhitektoniski – māksliniecisko kompozīciju un tās stilistisko vērtību, pārveidojumiem un datējumiem pa būvperiodiem.
- Par materiālu, kādā objekts būvēts pa būvperiodiem.
- Informācija par objekta konstrukcijām, to datējumiem un piederību objekta celšanas vai citiem tā pastāvēšanas periodiem.
- Par fasāžu un jumta apdari un tās izmaiņām. Izpētē ir jānoskaidro apdares tipi, veidi un paraugi, veicot zondāžas objektā, kā arī tos analizēt un datēt, izmantojot ja nepieciešams ķīmiskās, fizikālās un citas metodes. Ēkas fasādēm un jumtam jākonstatē krāsojuma slāņu toni pa būvperiodiem un krāsojuma slāņu kompozīcijas arhitektoniski – mākslinieciskā vērtība.

1.4. Secinājumi, sniedzot objektā esošā arhitektoniski – mākslinieciskā materiāla kultūrvēsturisko novērtējumu, kā arī visa objekta eksterjera un norobežojošo konstrukciju arhitektoniski – māksliniecisko un kultūrvēsturisko novērtējumu.

1.5. Rekomendācijas par ēkas eksterjera un norobežojošo konstrukciju arhitektoniski – mākslinieciskās vērtības saglabāšanu kopumā un norādīt tās vērtīgās detaļas, kuru zaudēšana, pārveidošana vai aizvākšana no objekta ir pilnīgi nepieļaujama.

2. Grafiskā daļa:

2.1. grafiskie materiāli, parādot plānus, fasādes un griezumus tādā apjomā, lai paskaidrotu izpētē konstatētos faktus un attēlotu informāciju par objekta arhitektoniskajām un mākslinieciskajām vērtībām:

- Izpētei pakļautās ēkas daļas;
- Plānojuma struktūra pa būvperiodiem;
- Arhitektoniski - mākslinieciskās izpētes (AMI) rezultātā atklātās vērtīgās konstruktīvās, arhitektoniskās un apdares būvdetaļas un atrašanās vietas plānos un fasādēs ar datējumu;
- Veiktās krāsojuma zondāžas, arhitektoniski - mākslinieciski vērtīgās krāsu kompozīcijas rekonstrukcija fasādēs, sienu notinumos un būvdetaļās, un atrašanās vietas plānos un fasādēs ar datējumu;]*

[Grafiskie materiāli plānos, fasādēs un griezumos vai citos attēlos jāizgatavo mērogā, kurā grafiski vislabāk iespējams parādīt izpētē konstatēto. Grafiskajos materiālos izmantotajiem apzīmējumiem jāsniedz skaidrojums lapas malā vai uz atsevišķas, sējumā ievietotas lapas. Grafiskajā materiālā ar atsevišķiem apzīmējumiem jānorāda telpu numerācija, atsegumu, būvdetaļu un fotofiksācijas vietas.]*

Vēsturiskā izpēte (VI).

Vēsturiskais izpētei jāsaturs ziņas par objekta rašanās vai celšanas laiku, cik precīzi vien tas ir iespējams, autoru un pasūtītāju jeb īpašnieku, ja tāds ir zināms, kā arī citas ar objekta rašanos, būvēšanu vai pastāvēšanu saistītas ziņas no arhīviem, publikācijām un citiem avotiem, starp kuriem var būt arī vēsturiski attēli un cita informācija.

Veikt izpētes rezultātīvo izvērtējumu, minot institūcijas, kurās meklēti un atrasti vēsturiskie materiāli par objektu. Ja kādā no institūcijām materiālu nav, tad nepieciešama izziņa no institūcijas par to, ka meklēto materiālu nav izdevies atrast. Visiem pievienotajiem vēsturiskajiem attēliem jābūt ar anotācijām un norādēm uz avotu.

Fotofiksācija (FF).

Objekta fotofiksācija (FF) tādā apjomā, kas sniedz pilnīgu priekšstatu par objektā konstatēto informāciju kopumā un detaļām.

Fotofiksācijas attēliem jābūt numurētiem un anotētiem. Anotācijām jābūt minimāli nepieciešamā apjomā un saprotamām.

Pievienotajā fotofiksācijas shēmā fotografēšanas punkti jānorāda ar atvērtu leņķa apzīmējumu vai bultiņu fotografētā skata virzienā. Pie punkta jānorāda fotoattēla numurs.

Uzmērījuma rasējumi (UR).

Uzmērījuma rasējumiem jābūt pietiekošā apjomā (būvprojektam nepieciešamo apjomu noteikšanai), mērogā un detalizācijas pakāpē atbilstoši būvobjekta uzdevumam un realizācijas nepieciešamībai.

Ēkas ārējam apjomam jāsakrīt ar topogrāfijā uzmērīto vai jākonstatē radušās būtiskās atšķirības.

Uzmērījumos jāattēlo telpu konfigurācija un visas būtiskās detaļas, izvirzījumi, nišas. Uzmērījumos jānorāda visi (arī konstatēto aizmūrēto ailu) izmēri - garums, platums, ja, iespējams, sienas biezums, telpu diagonāles, telpas/objektu augstums, ailu apakšas un augšas atzīme (norādot atskaites punktus), pakāpienu skaits, to platums, garums un augstums.

Jāveic vēsturisko logu, durvju, u.c. koka būvgaldniecības izstrādājumu un detaļu uzmērījumi. Kā arī dekoratīvo fasādes un jumta elementu uzmērījumi. Atsevišķu objektu raksturojošo detaļu uzmērījumiem jāpievieno grafiskais materiāls un paskaidrojumi ar norādēm par atrašanos objektā, u.c. informāciju, kas ir būtiska.

Fasādes apliecinājuma karte. Pelču pils dienvidu kāpņu, dienvidu kāpnēm pieguļošās 1. stāva fasādes daļas un pils jumta fasādes vienkāršotai atjaunošanai.

Jāsagatavo, jāizstrādā, jāsaskaņo ar Pasūtītāju (t.sk. ar Būvniecības nodaļas speciālistiem) un jāiesniedz saskaņošanai Kuldīgas novada Būvniecības komisijā:

- aizpildītu ēkas fasādes apliecinājuma kartes I daļu (6.pielikums, *saskaņā ar: Ministru kabineta noteikumi Nr.529, Rīgā 2014.gada 2.septembrī (prot. Nr.46 32.§). "Ēku būvnoteikumi" 6.6. punktu*);

- skaidrojošu aprakstu par plānoto būvniecības ieceri, tai skaitā būvniecībā radušos atkritumu apsaimniekošanu un paredzēto teritorijas sakārtošanas veidu;

- fasādes krāsu risinājumu (krāsu pasi);

- galvenos konstruktīvos mezglus;

- darbu organizēšanas projektu;

- saskaņojumu ar ēkas īpašnieku;

- VKPAI atļauju un saskaņojumu;

- kultūrvēsturiskās inventarizācijas aktu

(*saskaņā ar: Ministru kabineta noteikumi Nr.529, Rīgā 2014.gada 2.septembrī (prot. Nr.46 32.§). "Ēku būvnoteikumi" 36. un 37. punktu*).

Sagatavoja:

Kuldīgas novada pašvaldības
Attīstības un projektu vadības nodaļas
projektu speciāliste

 Elīna Orna

Kuldīgas novada pašvaldības
arhitekts

 Dzintars Heinsbergs

Saskaņoja:

Attīstības pārvaldes vadītājs

 Gints Preiss

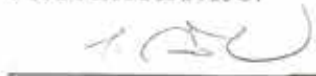
2014. gada 5. decembrī

PASŪTĪTĀJS:

 Inga Bērzina

Kuldīgas novada pašvaldības vārdā
Kuldīgas novada Domes
priekšsēdētāja

PROJEKTĒTĀJS:

Pārskats
par bij. PELČU MUIŽAS PILS
vēstures izpēti

Izskatīts lielāks apjoms dokumentu Latvijas Valsts vēstures arhīvā (turpmāk LVVA), no kā visvairāk bija dokumenti par jaunsaimniecībām un to robežu un īpašnieku maiņām. Izskatīts izziņas materiāls par Pelču muižu Valsts Kultūras Pieminekļu Aizsardzības Inspekcijas (turpmāk VKPAI) Dokumentācijas centrā, kā arī daļa izziņu literatūras par Kurzemes guberņas muižām.

Pelči kā vietvārds pirmoreiz minēts 1280.gadā. 1441.gadā Ordeņa mestrs Pelču ciemu (uzmanību! nejaukt ar ciemu mūsdienu administratīvajā izpratnē) izlēņojis Heinriham Knorrem. Trūkst ziņu, kad pirmoreiz šeit izveidota muiža kā zemesīpašums un muižas apbūves centrs.

Vietvārds laika gaitā vāciskajā rakstībā nav daudz mainījies – Pelssen, Pellen, Peltzen¹.

Pelču muižai Latvijas Valsts vēstures arhīvā ir pat vesels apraksts jeb apakšfonds tā sauktajā Muižu kolekcijā². Tajā ir pilnīgs muižas īpašnieku saraksts, sākot no 1653.gada. Taču šī apraksta jaunākie dokumenti mūsdienu virzienā nesniedzas tālāk par 1880.gadiem, trūkst arī kartogrāfiskā materiāla.

Toties Muižu kolekcijas citā, 13.aprakstā jeb apakšfondā tika atrasts vienīgais ievērtības cienīgais arhīvā nonākušais grafiskais materiāls par jauno pili - 2.stāva plāns un griezum³.

Pēc nepārbaudītām ziņām Pelču muižas jaunā pils celta īpašnieka Mihaela fon Līvena laikā.

Kopš 1910.gada pēc A.Rihtera sastādītās Kurzemes adresu grāmatas ziņām muižas īpašnieks bijis Ervīns fon Heikings. Arī Kuldīgas vācu draudzes locekļu

¹ Baltische Historische Ortslexikon. Wien, Köln. 1990. S.460.

² LVVA 6999.f., 27.apraksts

³ LVVA 6999.f., 13.apr., 1443.lieta

kartotēkā⁴ – E.fon Heikings kā Pelču īpašnieks minēts kopš 1910.gada. Parasti visai bagātajā muižnieku dzimtu dokumentu kolekcijā ne sadaļā par fon Līveniem, ne par fon Heikingsiem⁵, Pelču muižas pils izpētei informatīvi derīgu dokumentu neatradās.

1920.gados Latvijas Republikas agrārreformas sākumā Pelču muiža administratīvi atradās Kuldīgas apriņķa Kurmāles pagastā⁶. Muižas apbūves centrā registrēts vairāk kā 30 dažādu ēku, lielāko tiesu mūra ar dakstiņu jumtiem.

Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas jeb „muižu dalīšanas” fondā⁷ ir vairāki apraksti, kas satur dažāda vecuma zemes lietošanas plānus. Tos pārskatot, tika atrasts visai īpatnējs 1904.gada Pelču muižas zemju plāns⁸. Tajā laikā notika plaša muižu zemju taksācija, vairāku muižu zemes tika uzmērītas par jaunu, bet biežāk izmantoti 1860.-1880.gadu plāni. Vai muižas apbūves centrā, kur nav lauksaimniecības zemju, tātad tur nav preču ražošanas resursu, attēloja konkrētā laika situāciju, vai pārkopēja jau zudušo, bija mērnika vai zīmētāja izvēle. Pelču gadījumā mērnika steiga, slinkums vai pārliets pragmatisms ļauj tagad skatīt muižas centra plānojumu pirms jaunās pils uzcelšanas.

Plānā parādīts vecais kungu nams, kūtiņa blakus ledus pagraba un ikdienas klēts ēkai, kā arī dažas citas ēkas un vecais parks. Parka aizņemtā platība bijusi apmēram līdz jaunās pils dienvidu fasādei un no tās uz austrumu pusi visapkārt Avota dīķim. Turklāt dīķa konfigurācija izskatās praktiski tāda pat kā tagad. Tas pats sakāms par garo grāvi gar parka austrumu malu un dienvidmalas austrumdaļu.

Uz dienvidiem un rietumiem no jaunās pils vietas tolaik bijusi aramzeme. Ja muižas apbūves centru varēja godprātīgi attēlot kaut cik precīzi, pārzīmēt vai pat sacerēt (konstatēti arī tādi gadījumi), tad aramzeme, pļavas, ganības, meži un zivju dīķi kā ražošanas resursi tā laika tehnisko iespēju robežās tika attēloti precīzi.

Latvijas Republikas agrārreformas vajadzībām izgatavoti vairāki Pelču muižas plāni, kas Latvijas Valsts vēstures arhīvā glabājas dažādos aprakstos⁹.

⁴ LVVA 235.f., 5.apr., 77.lietas 403.kartiņa

⁵ LVVA 1100.f., 7.apr., 8., 22.lieta

⁶ LVVA 1679.fonda 172.apraksta 952.lieta

⁷ LVVA 1679.fonds

⁸ LVVA 1679.f., 190.apr., 545.lieta

⁹ LVVA 1679.f., 28.apr., 172.apr.u.c.

Muižas apbūves centrs ar parku agrārreformas gaitā ticis sadalīts un pārdalīts, nerēķinoties ar tā plānojuma funkcionālo struktūru – pagastam, jaunsaimniecībām, skolai, tautas namam, mežsargam¹⁰.

Sākumā bijusi doma Pelču pilī iekārtot sanatoriju, bet pēc citiem dokumentiem - slimnīcu¹¹. Pagastam trūcis naudas itin visām nozarēm, taču vēl 1924.gada sākumā uzturēta ideja par sanatoriju¹². 1924.gada 22.augustā notikusi apspriede par II pakāpes pamatskolas ierīkošanu Pelču pilī¹³.

Visai interesanta ir Kuldīgas apriņķa valdes 1924.gada 20.februāra vēstule pagastu valdēm, kurā rakstīts, ka „sevišķa vērība piegriežama skolu grīdām, lai tās būtu kārtībā un lai ķieģeļu un cementa grīdas tiktu iznīcinātas”¹⁴

1925.gada 21.aprīlī Kuldīgas apriņķa valdes telpās notikusi apspriede par Pelču pils pārbūvi skolas vajadzībām¹⁵. Šajā apspriedē nolemj atteikties no bojātās centrālapkures un ierīkot krāsnis. Šaubas bijušas, vai būvdarbus izdot mazāksolīšanā un vai vienkāršākie darbi veicami klaušu kārtā, kas parasti esot neproduktīvi, vai par maksu.

Tad pat tiek spriests, ka jālūdz 10 000 Ls pabalsts no valdības un tikpat liels aizdevums¹⁶.

Mēnesi vēlāk jau ir izstrādāts pils pārbūves plāns un maksas aprēķins un apstiprināts Iekšlietu ministrijas Būvvaldē¹⁷. Kuldīgas apriņķa valde kārtējā apspriedē nolemj ierīkot krāsnis un remontdarbu veikšanai lūgt valdībai pabalstu un aizdevumu. Nolemj atlikt grīdu eļļošanu, koka kāpņu nojaukšanu un atteikties no skārdnieka darbiem.

Apriņķa valde par skolas pārzini pieņem skolotāju Aleksandru Dziesmu, par ko ar 1925.gada 7.oktobra vēstuli paziņo Kurmāles pagastam¹⁸.

1926.gada 27.janvārī apriņķa valde izdod lēmumu¹⁹ Pelču skolas „apgādību un saimniecisko pārzināšanu ar šo gadu” uzdot Kurmāles pagastam, „nododot skolas vajadzībām arī zemi, dārzu, parku un ēkas”.

¹⁰ LVVA 1679.f., 28.apr., 104.lieta; 172.apr., 952.lieta

¹¹ LVVA 1679.f., 172.apr., 952.lieta, 4.lp.

¹² LVVA 5702.f., 1.apr., 179.lietas 12.lp.

¹³ LVVA 5702.f., 1.apr., 179.lietas 50.un 51.lp

¹⁴ LVVA 5702.f., 1.apr., 179.lietas 9.lp.

¹⁵ LVVA 5702.f., 1.apr., 120.lieta

¹⁶ LVVA 5702.f., 1.apr., 179.lietas 6.un 7.lp.

¹⁷ LVVA 5702.f., 1.apr., 120.lietas 7.lp.. Projektam būtu jāatrodas LVVA 6343.fondā, bet laikam tas nekad tur nav nonācis – I.M.J.

¹⁸ LVVA 5702.f., 1.apr., 120.lietas 19.lp.

1926.gada 18.aprīlī paredzēts skolu iesvētīt, un aprīņa valde jau agrāk to ierosinājusi nosaukt par Kr.Valdemāra skolu²⁰.

Naudas visu laiku pietrūkst un aizvien kaut kas no plānotā netiek realizēts. 1926.gada sākumā ir iztērēta visa malka un līdz ziemas beigām kurina ar nežāvētu malku. Katram pagastam, no kurienes bērni nāk uz Pelču skolu, jāpiegādā noteikts apjoms malkas, taču reizēm malku atved slapju, reizēm nemaz. Septembrī skolai ir izbeigušies petrolejas krājumi²¹. Tad pat izziņo malkas šķūņa pārvietošanas-pārbūves izsoli.

Kuldīgas aprīņa valdes 1926.gada 20.oktobra lēmums rāda diezgan sliktu situāciju²² - Kurmāles pagasts viens pats nespēj skolu uzturēt, bet Padures, Kuldīgas un Griķu pagasts skolas uzturēšanā vairs nepiedalās. Tobrīd aprīņa valde jau ir ieguldījusi 27 686 Ls skolas pārbūvei. Tā kā skola turpmāk būs jāuztur aprīņa valdei, tā nolemj griezties pie Centrālās Zemes ierīcības Komitejas ar lūgumu, lai aprīņa valdei iznomāto Pelču muižas centra daļu tai piešķir par dzimtu.

Jau minētajā arhīva lietā atrodams kāds nedatēts un neparakstīts dokuments²³, domājams, paredzamo vai jau padarīto darbu saraksts ar izmaksām, ko citēšu tuvu oriģinālam (labotas tikai šolaik mazāk saprotamās vietas un kļūdas):

„Pelču pils skolas lietā

12 gab baltas glazura krāsnes	à Ls 160	1920
12 " ķieģeļu krāsnes	" " 100	1200
11 " apakšējās brūnas glazura	" " 120	<u>1320</u>
		4440
Jumta un ārējais remonts		700
Iekšējais kā logu un puces ²⁴ remonts		400
28 gab stabiņi		280
Logu krāsošana 115 gab	à Ls 10	1150

¹⁹ LVVA 5702.f., 1.apr., 179.lietas 153.lp.

²⁰ LVVA 5702.f., 1.apr., 179.lietas 148.lp.

²¹ LVVA 5702.f., 1.apr., 179.lietas 186.lp.; tātad tolaik elektriskās apgaismošanas pilī nav bijis (I.M.J.)

²² LVVA 5702.f., 1.apr., 179.lietas 213.lp.

²³ LVVA 5702.f., 1.apr., 179.lietas 246.lp.

²⁴ Par “puči” sarunu valodā vecie amatnieki vēl 1950.gados sauca apmetumu, retāk sienu balsinājumu vai krāsojumu – I.M.J.

...	istabu grīdu krāsošana	<u>1000</u>
	Kopzuma Ls	7970
Neparedzētiem gadījumiem kā		
	Ūdens vadu atrakšanai klozetu izlabošanai	<u>2000</u>
		9970
Vērtības	1 Centralas apkurišanas katlis	
	Ugunsdrošie ķieģeļi	
	Siltuma vadu caurules”	

Skolā remonts nav pabeigts vēl 1927.gada sākumā, kad pēc apsekošanas inženieris A.Bučinskis norāda uz vairākiem neizdarītiem darbiem, īpaši ugunsdrošībā²⁵.

1929.gadā skolas pārzinis Aleksandrs Dziesma aizgājis uz Turlavu²⁶.

2015.gada maijā

Ilze Māra Janelis

²⁵ LVVA 5702.f., 1.apr., 120.lietas 27.lp.

²⁶ LVVA 5702.f., 1.apr., 179.lietas 354.lp.

Paskaidrojuma raksts

Pelču pils arhitektoniski mākslinieciskās izpētes atzinums

Saskaņā ar Kuldīgas novada pašvaldības pasūtījumu sabiedrība ar ierobežotu atbildību *Arhitektes Ināras Caunītes birojs* laikā no 2015. gada februāra līdz 2015. gada maijam apsekoja Pelču pils ēku, Pelčos, Kuldīgas novadā (zemes gabala kadastra apzīmējums 6274 002 0163). Šajā ēkā iekārtotas Pelču speciālās internātskolas – attīstības centra mācību telpas. Apsekošanas mērķis bija iegūt informāciju arhitektoniski mākslinieciskās izpētes atzinuma sastādīšanai.

Apsekošanā ietilpa ēkas (ciktāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām) fotofiksācija, uzmērīšana, arhitektoniski – mākslinieciskā inventarizācija un mākslinieciskās apdares izpēte.

Apsekošanas rezultāti atspoguļoti fotoattēlos, uzmērījuma zīmējumos un paskaidrojumu rakstos.

Paralēli darbam objektā tika veikta arī Pelču pils vēstures izpēte.

Pils vēsturi pētīja arhitekte Ilze Māra Janelis. Darbus objektā veica arhitekte Ināra Caunīte (LAS sertifikāta Nr. 10-0645), arhitekts Jānis Caunītis (LAS sertifikāta Nr. 10-1135), māksliniece – interjeriste Ruta Taurena un arhitekts – tehniķis Andris Caunītis. Arhitekte Ināra Caunīte apsekoja Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā esošos Pelču pils projektēšanas un būvniecības laikā tapušos zīmējumus. Pils logu un ārdurvju tehnisko stāvokli objektā apskatīja un novērtēja arī restaurators Edgars Raitums. Ar viņu saskaņoti paskaidrojuma raksta rekomendāciju daļā apkopotie ieteikumi galdniecības izstrādājumu restaurācijai.

Pils vēstures izpētes materiāli un ēkas (ciktāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām) apsekošanas rezultātu apraksti, kopijas no Latvijas Valsts vēstures arhīvā un Kuldīgas novadpētniecības muzejā atrastajiem pils projektēšanas un arī būvdarbu gaitā tapušajiem zīmējumiem, kā arī fotofiksācijas materiāli apkopoti viena kopīga sējuma atsevišķās nodaļās. Uzmērījumi apkopoti atsevišķā sējumā. Abi sējumi izgatavoti 4 (četros) eksemplāros, no kuriem 1 (viens) eksemplārs paliks VKPAI arhīvā, 2 (divi) eksemplāri tiks nodoti pasūtītājam, bet 1 (viens) eksemplārs glabāsies pie šo sējumu sastādītāja un atradīsies SIA *Arhitektes Ināras Caunītes birojs* arhīvā.

Šajā sējumā apkopoti Pelču pils vēstures izpētes materiāli un ēkas (ciktāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām) arhitektoniski mākslinieciskās izpētes materiāli, ieskaitot fotofiksāciju un kopijas no arhīvu materiāliem.

Pelču pils ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis (valsts aizsardzības Nr. 8753). **CC klasifikatora Nr. 1263 - skola.**

Pils vēstures izpētes un apsekošanas rezultātā noteikta ēkas (ciktāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām) kultūrvēsturiskā vērtība.

Ēkas kultūrvēsturiskās vērtības līmenis novērtēts saskaņā ar Rīgas centra saglabāšanas un attīstības padomē atbalstītu metodiku 10 punktu sistēmā pēc šādiem kritērijiem:

- ēkas vērtība pilsētībūvnieciskā kontekstā,
- ēkas būvniecības un pārbūves laiks (vecums),

- ēkas arhitektoniski mākslinieciskā kvalitāte,
- ēkas autentiskums,
- ēkas tehniskais stāvoklis.

Izpētes rezultāti.

Pilsētbūvnieciskais konteksts. Pašreizējais Pelču muižas apbūves centra komplekss un parks veidots pašās 19. gs.beigās un 20.gs.sākumā. Pelču muižas jaunās pils un parka komplekss ierindojams to Latvijas muižu centru kopumā, kur mēģinātas lauzt senās tradīcijas ar pili aiz vairāk vai mazāk regulāra parādes pagalma. Jaunās koncepcijas pamatā bija muižas pils parka vidū, attālināta no pārvaldnieka mājas, no ikdienas klēts un no jebkuras saimniecības vai ražošanas ēkas¹. Šāda tipa muižu centru Latvijā ir maz – Nogale Kurzemē, Stāmeriena un Ārciems Vidzemē, te varētu pieskaitīt arī Gelenovu Latgalē.

Pelču muižas parkā saglabājušās 3 (trīs) ēkas:

- pils jeb kungu māja, kurā atrodas speciālās internātskolas mācību telpas, kā arī pagasta bibliotēka;
- "Pagrabiņš" - par svinību pasākumu māju pārbūvēts muižas ledus pagrabs – ikdienas klēts;
- muižas stallis, kuram dienvidu pusē bijusi piebloķēta "dārza māja" jeb siltumnīca.

Vēl parkā dažu desmitu metru attālumā no pils rietumu gala uzbūvēts funkcionāli nepieciešamais malkas šķūnis, kura izskats parku negreznā, bet arī būtiski nebojā, jo pašlaik nav tādu parka ceļu, pa kuriem ejot, šķūnis atrastos lauces vidū. Lielākā daļa Pelču muižas centra ēku, kas atradušās uz ziemeļiem un austrumiem no parka ir vai nu zudušas vai būtiski pārbūvētas.

Parka ziemeļu daļa ir saglabājusies puslīdz labi, taču visa G. Kufalda² projektētā lauce uz dienvidiem no pils jau starpkaru laikā ir pilnīgi iznīcināta. Padomju laikā sākotnēji tur iebūvēta speciālās palīgskolas jaunā (tagad jau vecā) ēka, vēlāk vēl viena, kas apjomos un arhitektūrā vairāk atgādinot rūpniecības objektus uzmācīgi disonē gan ar pili, gan ar parku.

Parka malās, bet jo īpaši ziemeļmalā relatīvi nesenā pagātnē iznīcināti visi parka malas krūmu stādījumi, kādēļ parka telpai trūkst slēguma un viss, kas notiek uz un aiz ceļa, vizuāli ienāk parka ainavā. Parka kā atpūtas un relaksācijas vietas telpa ir izjaukta un tās kvalitāte zudusi.

Kaut arī Pelču pils ēku nedaudz vairāk par gadsimtu ilgās pastāvēšanas laikā lielākas ārēji pamanāmas pārbūves nav skārušas, kopējā vides kvalitāte iepriekš minēto darbību rezultātā gadu gaitā ievērojami pazemināta.

Vides kvalitāti uz ziemeļiem no pils ēkas iespējams uzlabot, atjaunojot parka telpas slēgumu ar jauniem lielo krūmu stādījumiem. Uz dienvidiem no pils esošās teritorijas kvalitāti iespējams uzlabot stādot lielo koku grupas parka dienvidu malā pret lielajām pamatskolas ēkām. Parka telpas slēguma atjaunošanai nepieciešams izstrādāt parka rekonstrukcijas projektu.

Ēkas vecums.

Kā jau pils vēstures izpētē minēts Latvijas Valsts vēstures arhīvā esošās t.s. Muižu kolekcijas Pelču muižas aprakstā (apakšfondā) jaunākie dokumenti mūsdienu virzienā nesniedz tālāk par 1880. gadiem. Pēc

¹ Janelis I.M. Pelču pils parka attīstības koncepcija 2012.

² Georgs Frīdrihs Ferdinands Kufalds (Kuphaldt) vācu dāļdārznieks, ainavu arhitekts (1853 - 1938)

nepārbaudītām ziņām Pelču muižas jaunā pils celta īpašnieka Mihaela fon Līvena laikā.

Arhitekts Vilhelms Neimanis Pelču muižas jaunās pils projektu pabeidzis 1900.gada sākumā, bet ēkas celtniecība pabeigta 1904.gadā³. Latvijas Valsts vēstures arhīvā t.s. Muižu kolekcijas 13. aprakstā atrodams vienīgais ievērtības cienīgais arhīvā nonākušais grafiskais materiāls par jauno pili – pils otrā stāva plāns un garengriezums no Vilhelma Neimaņa izstrādātā pils projekta⁴. Daļa no pārējiem projekta zīmējumiem glabājas Kuldīgas novadpētniecības muzejā⁵. Šie zīmējumi nav apkopoti vienā kopīgā projekta mapē, bet sakārtoti pēc lapu lieluma un glabājas dažādās vietās. Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā atrodami pils visu trīs stāvu plāni, atsevišķas griezumumu un fasāžu zīmējumu lapas, kā arī daudz detaļu zīmējumu – logu, durvju kopskatu zīmējumi mērogā 1:8...1:16, logu mezglu zīmējumi mērogā 1:1, kā arī atsevišķu jumta mezglu zīmējumi dažādos mērogos. Uz pils stāvu plānu lapām labajā apakšējā stūrī ir pils būvdarbu vadītāja spiedogs J.R.Lukass. Muzeja krājumā ir arī to zīmējumu saraksts, kuri palikuši (iesniegti) objektā Pelčos⁶. Sarakstā minētie zīmējumi atrodas Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā. Domājams, ka zīmējumu sarakstu sastādījis iepriekš pieminētais būvdarbu vadītājs J.R.Lukass.

Tā kā pils otrā stāva plāns atrodams gan Latvijas Valsts vēstures arhīvā, gan Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā, ir iespējams abus plānus salīdzināt. Jāsecina, ka šie divi plāni ir atšķirīgi.

LVVA atrodamajā plānā uzrādīti atsevišķo fasādes posmu plāna izmēri, kā arī doti trīs dažādu ķieģeļu sējumu varianti fasāžu pilastru izbūvei. Lai gan nav zināms plāna izgatavošanas datums, šo plānu varam uzskatīt kā ēkas būvniecības vai vismaz fasāžu daļējuma – fasāžu apdares izveidošanas plānu. Ēkas kopējo izmēru gan šajā plānā nav.

Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā esošajā plānā uzrādīti gan atsevišķo telpu plāna izmēri, gan fasāžu iedaļu izmēri. Plāns datēts ar 1903. gada decembri. Domājams, ka plāns kā uzmērījums zīmēts jau esošai ēkai un tam bijusi kāda nozīme turpmākajos būvdarbos. Plānā numurētas telpas (vai varbūt iekšdurvis), bet ne visas. Plānojums nedaudz atšķiras no tā plānojuma, kas redzams LVVA atrodamajā zīmējumā. Gan ēkas rietumu galā, gan austrumu galā atsevišķas telpas uzrādītas ar atšķirīgu plānojumu. Abos plānos pils rietumu flīģeļa ziemeļu galā uzrādīta telpa bez ieejām – kā gaisa telpa pirmajā stāvā plānotajai bibliotēkai. Iespējams, ka tāda bijusi iecere, taču vai tāda jebkad realizēta, ziņu nav. Šobrīd šajā vietā pils otrajā stāvā ir telpa, bet zem tās pirmajā stāvā esošajā bij. bibliotēkas telpā ir iebūvēts balkons. Pētījumi šajā virzienā turpināmi, veicot pils iekštelpu arhitektoniski mākslinieciskās izpētes darbus.

Muzeja krājumā esošajā plānā nav attēlotas ēkas centrālajā daļā esošās iekšējās kāpnes. LVVA esošajā plānā pils iekšējās centrālās kāpnes attēlotas līdzīgi tam, kā tās šobrīd redzamas ēkā.

Izpētot visus Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā esošos pils plānu un arhitektūras detaļu zīmējumus, var droši apgalvot, ka ne visi zīmējumi savulaik realizēti. Vairāki zīmējumi izstrādāti kā atsevišķu risinājumu varianti.

3 Bruģis, D. Historisma pilis Latvijā. 1996. 191.lpp.

4 LVVA 6999.f.13.apr.1443. lieta

5 Zīmējumu lapas inventarizētas ar dažādiem numuriem

6 Saraksts par Pelču pils celtniecības plāniem un citiem dokumentiem par 1900 – 1904. gadu (1904.18.01.)

Domājams, ka realizēti tie zīmējumi, kuri bijuši pieņemami gan to autoram, gan pasūtītājam. Zīmējumi ir glīti izpildīti, detaļas krāsaini ietonētas. Mēri uzrādīti angļu pēdās un collās.

Lai arī pils celta pirms vairāk kā 110 gadiem, tā jau sākotnēji bijusi aprīkota ar modernām inženierkomunikācijām. Pilī bijis centralizēts ūdensvads ar diviem bēniņu stāvā izvietotiem ūdens rezervuāriem. Starp zīmējumiem atrodams arī Sankt-Pēterburgas firmā "Karl Siegel" izstrādātais ēkas apkures projekts. Uz atsevišķas lapas izzīmēts lietusūdeņu, kā arī notekūdeņu savākšanas projekts⁷. Notekūdeņu kanalizācija izzīmēta detalizēti. Dīvaini, ka sadzīves kanalizācija zīmējumos uzrādīta apvienojumā ar lietusūdeņu kanalizāciju – sadzīves kanalizācijas caurulēs parādīti atvērumi lietus ūdeņu ievadīšanai. Vai tas patiešām tā izbūvēts un darbojies, vien ir izpētes vērts. Pagraba stāva plāna zīmējumā uzrādīts gaisa ieņemšanas kanāls svaiga gaisa novadīšanai uz pirmajā stāvā bijušo dzīvojamo istabu (lielo zāli).

Viss iepriekš minētais norāda uz savulaik moderni izbūvētu ēku. Arhīvos atrodamo inženierkomunikāciju zīmējumu inženiertehniska apsekošana un salīdzināšana ar objektā novērojamo situāciju ir atsevišķas izpētes priekšmets.

Ēkas arhitektoniski mākslinieciskā kvalitāte.

Apjoms.

Ēkas pamatapjoms veidots stingri simetrisks. Pils sānu rizalitī no pamatapjoma gan ēkas ziemeļu pusē, gan dienvidu pusē izvirzīti vairāk par centrālo rizalītu. Divstāvu mūra ēka būvēta uz augsta cokolstāva. Centrālais rizalīts segts ar stāvu teltsveida jumtu. Sānu flīģeļiem ir četrslīpņu jumti. Apjoms starp centrālo rizalītu un sānu flīģeļiem segts ar divslīpņu jumtu. Pils parādes pagalma pusē ir divpusīga uzbauktuve ar plašu, segtu, divos līmeņos dalītu lieveni. Uz augšējo līmeni ved 4 (četri) pakāpieni, bet pie pils galvenās ieejas durvīm ir vēl 3 (trīs) pakāpieni. Virs lieveņa un uzbauktuves augšējās daļas izbūvēts plašs uz 6 (sešām) smagnējām apaļām kolonnām balstīts balkons, kas pieejams no otrajā stāvā pils ziemeļu pusē esošās centrālās telpas. Pils dienvidu fasādes centrā uzbūvētas atklātas mūra kāpnēs ar vienu plašu uzeju iepretī dienvidu fasādes centram un vēl plašāku terasi virs velvētajām no ārtelpas gaisa nenorobežotajām telpām cokolstāva līmenī. Pils austrumu flīģeļa austrumu fasāde dažādota ar erkeri. Erkeris ir arī austrumu flīģeļa dienvidu fasādē.

Uz divu gadsimtu robežas tapusi Pelču pils veidota neorenesanses formās, taču tās fasādēs pamanāmas arī jūgendstila iezīmes.

Vairāk nekā 110 gadu ilgajā mūžā ēkas apjoms nav mainījies.

Plānojums. Telpas ēkā izvietotas trijos līmeņos. Galvenā ieeja uz augsta cokola izbūvētajā ēkas galvenajā stāvā ir no lieveņa ēkas ziemeļu pusē. Izeja no pils lielās zāles atrodas dienvidu fasādes centrā. Trešā ieeja pils galvenajā stāvā atrodas rietumu fasādē un tā sasniedzama pa mūra kāpnēm, kuras ved no dienvidiem gar ēkas rietumu flīģeļa rietumu fasādi. Cokolstāvā sākotnēji bijusi tikai viena ieeja un tā atrodas rietumu fasādē tieši zem tikko pieminētās pirmā stāva ieejas. Otrā stāva līmenī izbūvēti 2 (divi) balkoni – viens jau iepriekš pieminētais lielais balkons virs centrālās ieejas lieveņa, bet otrs mazāks balkons atrodas ēkas rietumu galā virs jau pieminētās ieejas ēkas galvenajā stāvā un cokolstāvā. Mazākais balkons

sasniedzams no ēkas rietumu galā esošās kāpņu telpas. Ēkā vēl ir divas cauri visiem stāviem ejošas kāpnes – iepriekš minētās centrālās un vēl vienas kāpnes ēkas austrumu flīģelī. Tikai pa flīģeļos esošajām kāpnēm sasniedzami pils bēniņi.

Pirmajā stāvā atradušās pils galvenās telpas. Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā esošajā pils pirmā stāva plānā uzrādīts telpu izmantošanas veids. Tā ir ļoti vērtīga informācija un var noderēt, domājot par ēkas rekonstrukciju. Salīdzinot muzeja krājumā esošo pirmā stāva plānu ar situāciju objektā, jāsecina, ka sākotnējais plānojums ir izmainīts, izveidojot gaitenīšus tur, kur to sākotnēji nav bijis. Šādas izmaiņas galvenokārt notikušas pils austrumu galā. Tās visticamākais radušās tolaik, kad pils tika pielāgota skolas vajadzībām. Pils pirmo stāvu uz rietumiem no centrālās daļas arī skārušas plānojuma izmaiņas – rietumu gals savulaik nav bijis sasniedzams caur vienotu gaiteni tā, kā tas ir pašlaik. Tagadējā gaitenīša vidusdaļā bijušas ieplānotas un visticamākais arī realizētas kāpnes uz pagrabu. Šāds risinājums bijis nepieciešams, lai no pirmajā stāvā esošās ēdamzāles ērti varētu sasniegt pagrabu stāvā iekārtoto virtuvi un, iespējams, arī vīna pagrabu. Starp muzeja krājumā esošajiem zīmējumiem ir vairāki, kuri attēlo pirmajā stāvā esošo centrālo ieejas halli ar kāpnēm uz otro stāvu. Viens šāds skaists zīmējums iekļuvis arī mākslas zinātnieka Daiņa Bruģa sastādītajā izdevumā *Historisma pilis Latvijā*⁸. Nav drošu ziņu, vai zīmējumā redzamais savulaik realizēts, vai palicis tikai projekta līmenī. Liecības par to un arī par iepriekš minētajām kāpnēm no ēdamzāles uz pagrabu jācenšas iegūt pils iekštelpu plānojuma un interjeru apdares izpētes gaitā. Zīmīgi, ka pils pirmā stāva plānā nav attēlota neviena krāsns. Tā kā ir ziņas, ka pilī jau sākotnēji bijusi izbūvēta centrālās apkures sistēma, pieļaujams, ka visas pirmā stāva telpas tika apsildītas centralizēti ar radiatoriem.

Otrajā stāvā telpas gan sākotnēji, gan tagad grupētas abpus gaitenim. Gan LVVA, gan Kuldīgas muzeja krājumā skatāmajā pils otrā stāva plānā attēlotas krāsnis. Krāšņu novietne abos plānos ir nedaudz atšķirīga. Šajā stāvā plānojuma izmaiņas skārušas tās telpas, kuras atrodas starp pils centrālo daļu un flīģeļiem. Ēkas ziemeļu pusē bijušās četras telpas, nojaucot starpsieni un ik starp divām telpām, sapludinātas divās lielākās telpās. Arī šīs izmaiņas visticamākais saistītas ar pils piemērošanu skolas vajadzībām. Piemērojot pili skolas vajadzībām, pils otrā stāva dienvidu puses centrālā telpa pārveidota par sanāksmju - svētku zāli, atverot (izlaužot) plašu ailu telpas austrumu sienā un blakus esošo telpu pārveidojot par skatuvi. Šīs blakus esošās telpas grīda attiecīgi paaugstināta gandrīz līdz loga palodzes augstumam.

Zem visas ēkas ir izbūvēts pagrabu stāvs, kurš šobrīd tiek lietots saimnieciskām vajadzībām. Saimnieciskām vajadzībām pagrabu stāvs ticis lietots arī sākotnēji. Pagrabu stāva rietumu galā atradusies virtuve, bet tuvāk centrālajai daļai apkures katla telpa, kā arī citas saimniecības telpas. Pagrabu stāva plānā attēlotas krāsnis. Domājams, ka tajās telpās, kurās iezīmētas krāsnis, mituši pils kalpotāji.

Arī pagrabu stāva plānojumu skārušas izmaiņas. Būtiskākā no izmaiņām ir jaunas ieejas izveidošana kādreizējā loga vietā pils austrumu fasādē. Jau iepriekš pieminēju, ka vairs nav kāpņu, kuras kādreizējo virtuvi savienoja ar ēkas pirmajā stāvā savulaik iekārtoto ēdamzāli.

Konstrukcijas un fasāžu apdare.

Pils sienas būvētas no Kaltīķu (Kuldīgas novadā) ķieģeļceplī izgatavotiem māla ķieģeļiem⁹. Cokola līmenī sienas no fasādes puses apdarinātas ar plēstiem laukakmeņiem, šuvojums dekoratīvs, izcelts uz āru. Ap logu ailām cokola līmenī kaltu laukakmeņu apdare. Āra palodzes apbetonētas. Pils augšējo stāvu ārsienu apdarei izmantoti no Vācijas atvesti apdares ķieģeļi¹⁰. Ķieģeļu mūrējums ideāli gluds un perfekts bez īpaši izcelta dekoratīva šuvojuma. Jumts segts ar mēles veida nedaudz lēzeni viļņotiem māla dakstiņiem, kuri arī it kā pils būvēšanas laikā arī vesti no Vācijas. Salīdzinājumā ar ķieģeļiem dakstiņi nemaz nav tik perfekti, to forma nav precīzi vienāda un tie cieši viens otram nepieguļ. Dakstiņi pirms likšanas uz jumta melnināti ar pagaidām nenoskaidrotu krāsvielu, kura vietām nodilusi (noskalojusies). Iespējams, ka melnināšana bijusi nepieciešama, lai mazinātu lielo kontrastu starp perfektajiem apdares ķieģeļiem un 'gleznieciski' neprecīzajiem dakstiņiem, vienlaikus radot patīkamu krāsu kontrastu starp koši sarkano fasādi un sākotnēji koši melno jumtu.

Fasādes bagātīgi izrotātas ar betonā lietām detaļām – rustiem ēkas stūros, betona ķieģeļiem ailu pārsedzēs, dekoratīviem reljefi dekorētiem ailu arku slēgākmeņiem, taisnām betona pārsedzēm, vītām betona puskolonnām ar betona kapiteļiem, betona dzegām un starpdzegām. Balkona margu un kāpņu terases margu detaļas - roku balsti, balustri un citas detaļas veidotas no betona. Dekoratīva betona apdare arī jumta lielo logu izbūvēm un skursteņu 'galvām'. Zem pirmā stāva logiem betona bareļjeļi, kuros redzami ziedu motīvi – gotiskais dadzis, kas pāraug vairāk jau jūgendstilam raksturīgajā vijīgajā magonē. Galvenās ieejas velvētie (prūšu velves) griesti un kolonnas apmestas. Kolonnas sākotnēji bijušas krāsotas gaiši pelēkā tonī. Kopā uz kolonnām konstatēti 4 (četri) krāsojuma slāņi:

sākotnējais krāsojuma slānis (saskaņā ar NCS sistēmu)	S2020-Y
2.slānis	S7010-R10B <i>sarkanbrūns</i>
3.slānis	S4010-R70B <i>zilpelēks</i>
4.slānis	S0804-R90B <i>gaiši rozīgs</i>

Ne LVVA, ne Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā esošie pils projektēšanas un būvniecības gaitā radušies zīmējumi tieši neattēlo ēkas pārsegumu konstrukcijas. Par pārsegumos pielietotajiem materiāliem liecina pils plānos nosacīti ievilktais līnijas un novērojumi objektā, saskaņā ar kuriem pagraba stāva pārsegums izbūvēts no tērauda sijām. Tērauda sijas attēlotas arī pirmā stāva lielās zāles pārsegumā un arī ieejas lieveņa pārsegumā, kur tās šobrīd novērojamas. Pils otrā stāva plānā metāla sijas rādītas abiem kāpņu telpu pārsegumiem – gan austrumu, gan rietumu flīgelī, kā arī pārsegumam virs bibliotēkas. Kā pārsegumi izbūvēti, tas jāpēta, veicot pils iekštelpu arhitektoniski māksliniecisko izpēti. Vēlams veikt arī visas ēkas tehniskā stāvokļa apsekošanu.

9 Bruģis, D. Historisma pils Latvijā. 1996. 192.lpp.

10 Bruģis, D. Historisma pils Latvijā. 1996. 192.lpp.

Liela loma Pelču pils fasāžu izteiksmības veidošanā ir būvgaldniecības izstrādājumiem – logiem un ārdurvīm. Līdz šodienai saglabājusies lielākā daļa būvgaldniecības izstrādājumu. Gatavojot šo atzinumu tika apsekoti visi pils logi un ārdurvis.

Visas oriģinālās ārdurvis tika uzmērītas. Tām ārdurvīm, kuru vērtnes nav sākotnējās, norādīti tikai aplodas izmēri 'gaismā'. Ārdurvju uzmērījuma zīmējumi un ārdurvju tabula ar definētu katru durvju tipu, izmēriem un katru atsevišķo ārdurvju tehniskā stāvokļa raksturojumu ievietota atsevišķā uzmērījuma zīmējumu sējumā.

Objektā sākotnējās vietās novērojamas 6 (sešas) dažādas ārdurvis, no tām divām durvīm zudušas oriģinālās vērtnes. Tā noticis ar durvīm, kas no bij. svētku zāles ved uz dienvidu āra kāpņu terasi. Šīm durvīm saglabājusies tikai virsgaismā. Pārējās ārdurvis saglabājušās dažādā tehniskā stāvoklī. Vislabāk saglabājušās ir galvenās ieejas durvis, jo tās atrodas zem balkona un pasargātas no laika apstākļu kaitīgās ietekmes. Galvenās ārdurvis izgatavotas rāmja-pildiņa konstrukcijā no ozolkoka, sākotnēji nekrāsotas. Uz durvīm fasādes pusē ir 9 (deviņi) sekundāri krāsojuma slāņi – sarkanbrūns, kakao, gaiši rozīgs, lašrozā, gaiši zilganzaļš, balts, zilpelēks, zilganbalts un pašreizējais pelēkais. No iekštelpas puses durvis beicētas un lakotas.

Pārējās sākotnējās ārdurvis izgatavotas no skuju koka. Visām pārējām sākotnējām ārdurvīm sākotnējais apdares slānis – ar lineļlas krāsu izpildīts āderējums. Tas sastāv no

- sagatavošanas slāņa	S2010-Y30R
- fona	S3030-Y20R
- dzīslojuma	S7020-Y30R

Uz rietumu flīģeļa rietumu fasādē esošajām pagraba durvju vērtņēm konstatēts viens – pašreizējais krāsojuma slānis. Tas varētu liecināt, ka šīs ir otras ārdurvis, kuru vērtnes nav sākotnējās. Par durvju sekundaritāti liecina arī to konstrukcija, kas vairāk līdzinās iekšdurvju konstrukcijai. Uz šo durvju aplodām konstatēti 5 (pieci) krāsojuma slāņi – āderējums, zaļš, okera dzeltens, pelēks, pašreizējais. Tas liek domāt, ka aplodas ir sākotnējās izcelsmes.

Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā atrodami vairāki pils ārdurvju zīmējumi. Galvenās ārdurvis izzīmētas 3 (trijos) dažādos variantos¹¹. Viens no variantiem ir stipri līdzīgs esošajām oriģinālajām ārdurvīm, lai gan zīmējumā attēlotais nav precīzi realizēts materiālā, dažas realizētās detaļas aizgūtas no sarežģītākā zīmētā variantā.

Arī tām ārdurvīm, kuras no kādreizējās svētku zāles ved uz lielo dienvidu kāpņu terasi, izstrādāts risinājuma variants¹². Zīmējumu lapā redzamas 3 (trīs) atšķirīgas durvis. Divi durvju zīmējumi, domājams, jau pils būvdarbu gaitā nosvītroti. Iespējams, ka viens no nosvītrotajiem zīmējumiem (ar uzrakstu '*pieejas puse*') ir vēl viens no galveno ieejas durvju plānotā risinājuma variantiem. Otrs nosvītrotais zīmējums (ar uzrakstu '*rietumu puse*'), domājams, izstrādāts tām durvīm, pa kurām pils galvenajā stāvā var iekļūt rietumu flīģelī esošajā kāpņu telpā. Vai dienvidu puses ārdurvju zīmējums savulaik realizēts materiālā, grūti spriest, jo durvju oriģinālās vērtnes nav saglabājušās. Durvju oriģinālo vērtņu vietā iebūvētas stilam un oriģinālo

11 KNN 25.661; KNN 26.967; KNN 26.986

12 KNN 25. 694

ārdurvju konstrukcijai neatbilstošas apšaubāmas kvalitātes durvju vērtnes. Muzeja krājumā esošie durvju zīmējumi var noderēt ēkas sākotnējo durvju stilistikai atbilstošu jaunu durvju darba zīmējumu izstrādei. Zīmējumā gan attēlotas vienkārtas durvis (tikai ārdurvis), tomēr maz ticams, ka lielā svētku zāle no ārtelpas bijusi norobežota tikai ar vienām durvīm. Iekšējo ārdurvju zīmējumi līdz šim nav atrasti, taču, domājams, ka šobrīd objektā novērojamās iekšējās ārdurvis varētu būt sākotnēji izgatavotas.

Uz rietumu flīģeļa rietumu fasādē esošajām pirmā stāva durvīm konstatēti 6 (seši) krāsojuma slāņi – āderējums, zilganzaļš, dzeltens, pelēks, balts un pašreizējais. Šīs ārdurvis ir sākotnēji izgatavotās, taču jāatzīst, ka tās atšķiras no muzeja krājumā esošā iepriekš minētā, zīmētā variantā.

Visām oriģinālajām ārdurvīm saglabājusies sākotnējā durvju furnitūra – stobrviras ar stilizētiem dekoratīviem galiem, iebūvēti durvju vienas vērtnes aizvērta stāvokļa fiksatori, atsevišķām durvīm rokturi, atslēgu mehānismi un noseGPLāksnes (uzlikas), durvju virsgaismas logu aizgriežņi.

Ārdurvis no iekštelpas puses nav pārkrāsotas – saglabāties oriģinālais āderējums. Tas izpildīts ļoti meistarīgi. Apjomīgi ļoti kvalitatīvi āderējumi novērojami pils rietumu flīģelī izvietotajā kāpņu telpā. Tie nav pārkrāsoti.

Apsekojot Pelču pils fasādes konstatēts 22 (divdesmit divi) atšķirīgi logu tipi. Atsevišķi no logiem izgatavoti vienā eksemplārā. Visi logi tika apsekoti un atšķirīgie logu tipi tika uzmērīti. Atsevišķā sējumā ievietoti logu un ārdurvju uzmērījuma zīmējumi un logu tabula ar definētu katra loga tipu, izmēriem un katra atsevišķā loga tehniskā stāvokļa raksturojumu.

Logu tipi atšķiras ar logu formu, logu rūšu skaitu, logu rūšu dalījumu, dekorējumu un arī ar logu konstrukciju. Visi pils galvenā stāva, otrā stāva un arī pagrabstāva logi izgatavoti kā futerlogi. Tiem ir divas vērtnes, ja skaitām virzienā no iekštelpas uz āru vai otrādi. Bēniņu stāvā iebūvēti vienkārtas logi.

Visgreznākie ir pils galvenā stāva logi. Lielākajai daļai no pirmā stāva logu ailām ir liektas (pusloka vai lēzena loka) pārsedzes un logu virsgaismas ir ar liektām aplodas un vērtņu rāmju augšējām detaļām. Visas otrā stāva logu aillas ir veidotas ar līmeniskām pārsedzēm un attiecīgi visi otrā stāva logi ir taisnstūra formas. Arī pagraba stāva logu aillas lielākoties ir ar līmeniskām pārsedzēm. Ar liektu pārsedzi ir tikai divu pagraba stāva logu aillas rietumu flīģeļa rietumu fasādē, kā arī logu aillas austrumu flīģelī zem erkeriem. Logi pils bēniņos ir ar taisnām pārsedzēm, bet mazajiem jumta logiem ir trīsstūra forma.

Starp jau vairākkārt pieminētajiem Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā esošajiem zīmējumiem atrodami arī atsevišķu logu zīmējumi¹³. Zīmējumos mērogā 1:8, 1:16 attēloti logu pretskati un logu konstrukcijas šķēlumi, bet logu mezgli attēloti mērogā 1:1. Te jāatzīst, ka tikai daļa no zīmējumos redzamajām iecerēm realizēta, izgatavojot logus. Daži zīmējumi palikuši vēsturē kā pierādījums tam, cik garš ceļš ejams no arhitekta radošās ieceres līdz tās realizācijai. Starp zīmējumiem atrodami divi zīmējumi arī tam loga tipam, kas savulaik bijis iebūvēts galvenās ieejas lieveņa abās sānu sienās. Šobrīd abas šīs aillas aizbūvētas, taču pierādījums tam, ka šādi logi reiz pastāvējuši, redzams kādā 1929. gadā uzņemta fotoattēlā¹⁴. Zīmējumu

13 KNN 26.972; KNN 26.957; KNN 25.685; KNN 25.487; KNN 25.661; KNN 25.666; KNN 25.484

14 Bruģis D. Historisma pils Latvijā. 1996. 191.lpp.

komplektā ir arī kāda vienvērtnes 12-rūšu loga zīmējums. Šis logs domāts pagraba stāvā bijušajai katlu telpai, kura, iespējams, atradusies pils pagrabstāva centrālās daļas ziemeļu pusē. Šobrīd objektā tāds logs nav novērojams. Atrodams arī dārzeņu pagraba loga – divdaļīga sešrūšu loga zīmējums. Dārzeņu pagrabi atradušies pils pagrabstāva centrālās daļas dienvidu pusē. Šobrīd šie logi aizmūrēti. Muzejā krājumā ir arī lielās jumta izbūves loga zīmējums. Tas ir divdaļīgs vienkārtas logs ar virsgaismu. Domājams, ka pēc muzeja krājumā esošā zīmējuma izgatavotais logs saglabājis pils austrumu flīģeļa jumta ziemeļu slīpnē. Pārējie trīs lielo jumta izbūvju sākotnējie logi savulaik jau nomainīti. Atrodams arī mazās – trīsstūra formas jumta izbūves un loga zīmējums. Mazās jumta izbūves un logi, visticamākais, izgatavoti saskaņā ar šiem zīmējumiem, taču līdz šodienai daļa no tiem saglabājusies ar bojājumiem – zudušām šprosem.

Logi izgatavoti no diviem atšķirīgiem materiāliem – no skuju (priedes, egles) koka un no ozola. Logu ārējās daļas (aplodas un āra vērtnes) izgatavotas no priedes (egles), bet logu iekšējās vērtnes izgatavotas no ozola. To, vai tas tā bijis iecerēts, vai tikai tā sanācis, apgalvot nevar. Vien jāsaka, ka dīvaini, ka izturīgākais materiāls izmantots tur, kur tas nav pakļauts laika apstākļu kaitīgajai ietekmei. Dīvaini arī tas, ka smagākās iekšējās vērtnes iekarinātas apjoma ziņā ievērojami mazākās un, visticamākais, arī nestspējas ziņā vājākās virās. Iepriekš pieminētajos logu zīmējumos redzams, ka apjomīgākas viras bijušas paredzētas logu ārējām vērtnēm, taču zīmējumos nav norādes uz izgatavošanai nepieciešamo kokmateriālu izvēli.

Pils galvenā stāva logi aprīkoti ar koksnē iestrādātiem aizgriežņiem – katrai vērtnei ir divi vai vairāki aizgriežņi. Lielo logu vērtnēm ģeometriskās noturības stiprināšanai lietoti stūrīši – iekšējām vērtnēm tie ir izgatavoti no misiņa un uzlikti (uzskrūvēti), neiegremdējot koksnē, bet ārējām vērtnēm lietoti melnā metāla stūrīši, kuri iegremdēti koksnē.

Statņi pirmā stāva logu aplodās no ārpuses dekorēti ar koksnes griezumiem. Statņa bāze dekorēta ar papildus uzliku. Daļai statņu šī uzlika zudusi. Otrā stāva logu aplodas nav sadalītas. Logu vērtņu sadurvietu no ārpuses rotā ar kanelūrām dekorēta noseģlīste. Noseģlīstei ir kokā veidota bāze (cokols) un metālā veidots kapitelis. Daļai logu zuduši metāla kapiteļi, bet daļai zudušas arī kokā veidotās noseģlīstes cokola detaļas. Jumta izbūvju logu un pagraba logu vērtņu sadurvietu rotā tikai atturīgi profilēta līste.

Pielietotais stikls ir 3 mm biezs. Stikls loga rāmī iestrādāts uz lineļlas tepes, fiksēts ar nagliņām, stikla grope pēc tam aizķītēta.

Logiem kopā konstatēti 4 (četri) krāsojuma slāņi – āderējums, bēši dzeltenīgs, gaiši silti pelēks un pašreizējais. Logu sākotnējais apdares slānis – ar lineļlas krāsu izpildīts āderējums. Tas sastāv no

- sagatavošanas slāņa	S2010-Y30R
- fona	S3030-Y20R
- dzīslējuma	S7020-Y30R

Iespējams, ka logu ārējām vērtnēm priedes koksne lietota arī tāpēc, ka logus jau sākotnēji bijis paredzēts krāsot. Krāsojums ir ne tikai dekoratīvs izteiksmes līdzeklis, bet arī koksnes aizsardzības līdzeklis. Krāsošanai piemērotāka ir priedes koksne. Sākotnēji āderēta bijusi arī logu no melnā metāla izgatavotā furnitūra. Visi logu oriģinālās apdares pārkrāsojumi, domājams, bez īpašiem sirdsapziņas pārmetumiem veikti laikā, kad ēkā saimnieko skola. Skola pilnīr kopš 1926. gada.

Skolas saimniekošanas laikā pilī nav radušies nekādi mākslinieciski un arhitektoniski vērtīgi uzslāņojumi (pārbūves vai telpu apdare izmaiņas).

Ēkas autentiskums. Lai gan ēka kopumā nav saglabājusi autentisko dzīvojamo funkciju, saglabāties autentiskais būvapjoms un 19./20. gs. mijā veidoto fasāžu izteiksmība nes kultūrvēsturisku vēstījumu nu jau vairāk kā simtu desmit gadu garumā. Jāatzīmē, ka fasāžu autentiskuma pakāpe ir ļoti augsta, jo tajās būtisku pārveidojumu ir maz.

Pamanāmākais pārveidojums, kā jau iepriekš minēts, ir jaunas durvju aillas izveidošana kādreizējā loga vietā ēkas austrumu flīģeļa austrumu fasādes cokola līmenī. Labi pamanāmas ir stilam neatbilstoši un zemā kvalitātē izgatavotās ārdurvis uz āra kāpņu terasi ēkas dienvidu fasādē. Viegli pamanāmi arī oriģinālo ailu aizmūrējumi dienvidu kāpņu izbūves abās sānu sienās, kuri nesenā pagātnē veikti drošības apsvērumu dēļ. Mazāk pamanāma ir ārdurvju vērtņu nomaīņa rietumu flīģeļa rietumu fasādē pagraba stāva līmenī, jo tur ārdurvis atrodas zem pirmajā stāvā izbūvēta lieveņa.

Nomainītas atsevišķas logu vērtnes, atsevišķām vērtņēm, mainot stiklojumu iestrādātas papildus šproses, izveidojot no oriģinālā atšķirīgu rūtojumu.

Tikko uzskaitītās ir vienkārša garāmgājēja acij vispamanāmākās ēkas oriģinālās substances izmaiņas, taču nekvalitatīvos būvgaldniecības veidojumus iespējams labot, nekvalitatīvi izgatavotās logu vai durvju vērtnes aizstāt ar atbilstoši oriģinālam izgatavotām jaunām.

Būtisks oriģinālās substances zudums ir savulaik demontētais ģerbonis pils galvenās fasādes frontonā.

Cilvēka redzes leņķī grūti iekļaujams, taču no lielāka attāluma vai no putna lidojuma pamanāms ir oriģinālā jumta seguma – māla dakstiņu zudums ēkas pamatapjoma rietumu daļas dienvidu slīpnē. Tur oriģinālie dakstiņi savulaik aizstāti ar a/s Lode (vai, iespējams, pat Cēsu Keramikas ceha) S-veida dakstiņu formā izgatavotiem sarkaniem apšaubāmas kvalitātes izstrādājumiem.

Ēkas (ciktāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām) tehniskais stāvoklis. Ēkas oriģinālās substances stāvoklis izvērtējams atsevišķā tehniskās (vizuālās) apsekošanas atzinumā. Uzsākot ēkas (ciktāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām) arhitektoniski māksliniecisko izpēti, tās autoriem bija pieejami tikai atsevišķu ēkas daļu tehniskās (vizuālās) apsekošanas atzinumi.

Līdz šim inženiertehniski novērtētas pils dienvidu kāpnes, kā arī pils jumta konstrukcijas. Šos darbus veicis būvinženieris Dainis Šēlis (LBS sertifikāta Nr. 20-3206). Tehniskās apsekošanas atzinumu sējumi glabājas pie šo darbu pasūtītāja Kuldīgas novada pašvaldībā.

Pelču pils dienvidu kāpņu tehniskais stāvoklis atzinumā novērtēts kā kopumā neapmierinošs. Pakāpieni, kāpņu un terases margas ir avārijas stāvoklī.

Laikā, kad būvinženieris veica dienvidu kāpņu apsekošanu apskatei nebija pieejama telpa zem kāpņu izbūves, jo sākotnējie atvērumi, kas darīja pieejamu telpu zem terases, drošības apsvērumu dēļ nesenā pagātnē aizmūrēti. Uzsākot dienvidu kāpņu atjaunošanai nepieciešamās Apliecinājuma kartes izgatavošanu, ēkas apsaimniekotājam – Pelču speciālajai internātskolai tika lūgts daļēji atvērt aizmūrējumu, lai gūtu pilnīgāku priekšstatu par dienvidu

kāpņu tehnisko stāvokli. Apsekojot telpu zem terases, konstatēts, ka terases grīdu balstošās velves austrumu gals sabrucis. Terases grīdu balstošais pārsegums ir avārijas stāvoklī.

Pelču pils jumta konstrukciju un jumta seguma tehniskais stāvoklis būvzinieņa atzinumā arī novērtēts kā neapmierinošs. Atsevišķu jumta plakņu segums, sateknes un pieslēguma vietas dūmeņiem un jumta izbūvēm ir avārijas stāvoklī. Dūmeņu virsumta daļas ir neapmierinošā tehniskā stāvoklī – ķieģeļi erodējuši, dažviet izskalotas un izdrupušas kaļķu – cementa javā veidotās dekoratīvās šuves, bojātas, bet dažviet arī zudušas (nokritušas) dekoratīvās betona detaļas. Betona detaļām krītot, bojāts jumta segums – pārlauzti un no sākotnējās vietas izkustināti dakstiņi, radot caurumus segumā.

Pils fasāžu tehniskais stāvoklis kopumā apmierinošs, taču novērojami dažādu cēloņu radīti un dažāda rakstura apdares bojājumi.

Fasādēs vērojami kara laika ložu radīti caurumi, sīkas plaisas apdares ķieģeļu mūrējumā. Ķieģeļu apšuvums dažviet pārkrāsots. Iespējams, tas darīts, lai aizsegtu kādu grafiti vai citu šeit nepiedienīgu ķēpājumu.

Dekoratīvās betona dzegas un citas apdares detaļas materiāla erozijas dēļ kļuvušas abrazīvas un porainas, pārvēršoties par labvēlīgu mājokli dažādu nokrāsu bioloģisko sēņu attīstībai, jo sevišķi pils fasāžu mazāk izsauļotajās daļās. Sēnes 'iemīļojušas' pils ziemeļu fasādi un tur tās sastopamas vismaz trīs dažādās nokrāsās un 'iekarojušas' ne tikai betona, bet arī akmens virsmas.

Tomēr vislielāko vizuālo defektu rada balkonu un terašu bojātās hidroizolācijas rezultātā radušies notecējumi, izskalojumi, apdares virsmas destrukcija līdz pat konstrukciju sabrukumam, kāds vērojams pils dienvidu kāpņu gadījumā. Virs uzbrauktuves un pils galvenās ieejas izbūvētā balkona destrukcija līdz avārijas stāvoklim vēl nav nonākusi, taču balkona hidroizolācijas bojājumu rezultātā radušies notecējumi galvenajā fasādē atstāj nekopta objekta iespaidu. Lai gan balkona grīda nesenā pagātnē remontēta un flīzēta, grīdas segums nav hermētisks, un nokrišņu ūdeņi pakļūst zem flīzēm un bojā pārsegumu.

Laika zoba un nevīžīgas kopšanas (nekopšanas) rezultātā bojāti arī būvgaldniecības izstrādājumi, kā rezultātā logu pieejamība apsekošanai un uzmērīšanai objekta izpētes laikā bija visai nosacīta. Jāatzīmē, ka logu tehniskais stāvoklis ir visai bēdīgs. Logi nekopti un ļoti pāvīrši remontēti. Lielākajai logu vērtņu daļai trūkst aizgriežņu rokturu. Tie vai nu apzināti demontēti un kaut kur noglabāti (tādu informāciju gan neizdevās iegūt), vai arī vienkārši nozaudēti. Jāatzīst, ka tie bijuši kvalitatīvi, gaumīgi, ēkas iekštelpu apdares stilam atbilstoši izstrādājumi un to zudums ne tikai traucē logu apkopei, bet ievērojami mazina arī kopējo kultūrvēsturiskās vides kvalitāti. Liela daļa logu vērtņu aizskrūvēta ar skrūvēm, noblīvēta ar celtniecības darbos pielietojamām dažādās kvalitātes putām. Savulaik bojātais stiklojums aizstāts ar jaunu, nenoskaidrotu apsvērumu (iespējams ekonomisku un praktisku) dēļ lielais stiklojums sadalīts mazākos laukumos, izveidojot papildus šproses. Izdrupušais (vai izdrupinātais) ķitējums aizstāts ar koka līstēm un dažviet arī ar silikonu.

Dažādu apstākļu sakritības dēļ Pelču pils ēka bijusi pasargāta no vērienīgām pārbūvēm un savulaik ieguvusi vietējās nozīmes arhitektūras

pieminekļa statusu, taču, ja skatāmies uz ēku salīdzinājumā ar ēkām, kuras rotājas ar valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa statusu, tad jāsecina, ka vienai otrai šāda valstiska pieminekļa statusa nesējam tik vien no kādreizējās godības palicis kā apmetuma cakās ietērpts mūra ķermenis. Vairākiem Pelču pilij līdzīga vecuma Rīgas īres namiem jau sen nomainīti visi oriģinālie koka logi, un pat ārdurvis, aizstājot oriģinālos būvgaldniecības darinājumus ar bezstila PVC izstrādājumiem. Šiem namiem jau sen zudusi arī īres dzīvokļu un pat kāpņu telpu oriģinālā dekoratīvā apdare.

...tomēr valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa statuss šādiem namiem saglabājies.

Iespējams, kā šādos, iepriekš pieminētos gadījumos valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa statusa noturībā kāda nozīme ir arī attiecīgā vēsturiskā objekta sākotnējā projekta autora vispārzināmajam vārdam. Varbūt tam ir kāds cits iemesls, bet var jau būt tā ir inerce.

Jāatzīmē, ka Pelču pils projekta autors ir vācbaltiešu izcelsmes arhitekts Vilhelms Neimanis¹⁵, kurš projektējis vairākas¹⁶ historisma pils (muižas kungu mājas) Latvijā, bijis Rīgas Doma rekonstrukcijas autors 19. gs. 90-tajos gados un Rīgas Pilsētas mākslas muzeja projekta autors (1903 – 1905).

Skatoties uz Pelču pili šobrīd varam runāt par visai retu un oriģinālu tās novietni pils parkā, kā arī par vienā vēstures periodā radītu un gandrīz 115 gadu laikā nemainīti saglabājušos arhitektoniski māksliniecisko kvalitāti tās arhitektūrā. Ēkas iekštelpu arhitektoniski mākslinieciskā kvalitāte vēl pētāma. Manuprāt, Pelču pils cienīgi ierindotos starp valsts nozīmes arhitektūras pieminekļiem.

Vērtējums punktos:

- pilsētbūvnieciskais konteksts - 10 punkti;
- vecums - 10 punkti;
- ēkas arhitektoniski mākslinieciskā kvalitāte (ciktāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām) - 10 punkti;
- ēkas autentiskums – 9 punkti;
- ēkas (ciktāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām) tehniskais stāvoklis – 7 punkti,

bet aplūkojot atsevišķi:

- fasādēs redzamo būvgaldniecības izstrādājumu tehniskais stāvoklis – 5 punkti,
- kāpņu terases un balkonu margu tehniskais stāvoklis – 2 punkti
- jumta seguma un skursteņu virsjumta daļu dekoratīvās apdares tehniskais stāvoklis – 2 punkti.

Secinājumi.

Tieši oriģinālās substances nepārveidotība šodien ļauj pili uztvert kā 19.gs. un 20.gs. mijas arhitektūras pieminekli ar visām tolaik aizejošā historisma un tolaik atnākošā, jaunā jūgendstila pretrunām. Šīs pretrunas

15 Johann Wilhelm Carl Neumann (1849 – 1919); Vikipēdija

16 Līksna (1878-1880), Kalkūne (1890-1892), Juzefova (1901), Taheva (1902); Vikipēdija

lieliski atspoguļojas Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā esošajos zīmējumos, kur novērojami projekta autora centieni panākt iespējami labāko ikvienas detaļas risinājumu, augot līdzī laimeta jaunajām tendencēm. Dažādos laikos mākslas zinātnieki Pelču pili pretrunīgi vērtējuši, mēģinot analizēt tās arhitektūru gan no historisma, gan jūgendstila pozīcijām. Lai arī cik pareizi vai nepareizi viena vai otra stila principi, pili būvējot, būtu ievēroti, tās būvniecības kvalitāte ir augsta, bet fasāžu apdares kvalitāte perfekta.

LVVA arhīvā un Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā esošo zīmējumu lielais apjoms ir pateicīga 'augšne' ievērojamā vācbaltiešu izcelsmes arhitekta Vilhelma Neimaņa radošā darba izpētei.

Lai izprastu to četrus gadus garo ceļu, kas no projektētāja ieceres bijis jānoiet līdz Pelču pils būvdarbu pabeigšanai, vēlams būtu arī pils sākotnējā īpašnieka Mihaela fon Līvena dzimtas vēstures izpēte.

Kā jau iepriekš minēju, atsevišķi pētāmi pilī savulaik ieviestie tolaik jaunie un modernie inženiertehniskie risinājumi.

Lai gan historisma laika piļu arhitektūras mākslinieciskās kvalitātes noliegums un ignorēšana gadu desmitiem ilgi Latvijā bijusi mākslas zinātnes tradīcija, nedomāju, ka tie bijīši iemesli apsaimniekotāju un lietotāju neiejustīgai, nevīžīgai un dažkārt brutālai attieksmei pret Pelču pili. Šāda attieksme vairojusies padomju varas gados. Objekta apsekošanas laikā netika novērots, ka pils lietotāju attieksme uzlabotos. Vienlaikus jāatzīmē, ka tika novērota ēkas lietotāju vieglprātīga attieksme pret pils dienvidu puses āra kāpņu avārijas stāvokli. Avārijas stāvoklī esošās kāpnes tika izmantotas organizētai lēkāšanai fizikultūras nodarbību laikā.

Pils dienvidu puses āra kāpnes ir avārijas stāvoklī un to remonts nav ilgstoši atliekams.

Ilgstoši nav atliekams arī jumta seguma remonts.

Ja tāpat kā līdz šim izpētes darba ietvaros skatāmies uz pils ēku (*ciktāl tas attiecas uz ēkas eksterjeru un norobežojošajām konstrukcijām*), tad jāsecina, ka visskarbāk laika un apsaimniekotāju attieksmes 'zobs' skāris logus. Iespējams, ja logu ārējās daļas savulaik būtu izgatavotas no cietākas koksnes, to tehniskais stāvoklis šodien būtu labāks. Bet tas būtu, ja būtu...

Pils logu kolekcija ir izcila. Logi, jo īpaši pils galvenā stāva logi ir lieli. Logu lieluma un liekto aplodas un vērtņu augšējo detaļu dēļ logu izgatavošana ir dārga. Logu nomaiņa vienmēr saistīta ar lieliem remonta darbiem logu ailu malās iekštelpās, kas kopumā logu nomaiņas izmaksas ievērojami sadārdzinātu.

Rekomendācijas.

Lai Pelču pils ne tikai saglabātu vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļa statusu, bet nākotnē varētu pretendēt uz valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa statusu, nepieciešams veikt avārijas stāvoklī esošo pils nozīmīgo konstrukciju atjaunošanas darbus.

Pirmkārt, veicami jumta seguma atjaunošanas darbi:

- jumta seguma atjaunošana veicama tikai pēc bojāto jumta nesošo konstrukciju remonta vai (nepieciešamības gadījumā) nomaiņas;
- jumta seguma atjaunošanai iespēju robežās izmantojami atgūtie oriģinālie dakstiņi, kuri pirms remonta darbu uzsākšanas saudzīgi noņemami, attīrāmi un to tehniskais stāvoklis pārbaudāms; Tā kā atgūto dakstiņu visa jumta seguma atjaunošanai nepietiks, ar atgūtajiem

dakstiņiem, pirmkārt, ieteicams iesegt pils centrālās daļas stāvo teltsveida jumtu. Atgūstamie māla dakstiņi nav precīzi vienādi un cits pie cita cieši nepieguļ. Pils jumta stāvā daļa ir drošākā vieta atgūtā seguma atkārtotai izmantošanai.

- trūkstošo dakstiņu vietā jāizvēlas tādi dakstiņi, kuri vizuāli līdzīgi esošajiem gan formas, gan krāsas ziņā;
- iesedzot jumtu kores dakstiņi jānostiprina analogi sākotnēji lietotajam paņēmienam – mūrējot kaļķu javā;
- atjaunojams jumta seguma zemsegums – jumta skaidu segums;
- visām ar skārdu segtajām jumta daļām demontējams esošais korodējušais skārds un tā vietā ieklājams jauns vismaz 0,6 mm biezs cinkots skārds, vienlaikus izveidojot arī skārdam nepieciešamo zemsegumu;
- jā saglabā un jāatjauno lietussūdeņu novadīšanai izbūvētā unikālā konstrukcija, ieskaitot cinkotā skārda apaļās notekcaurules, kuras izvadītas caur dzegas betona detaļās iepriekš sagatavotiem atvērumiem. Visas cinkoto veidgabalu savienojuma vietas jāvalcē un jālodē;
- jāatjauno, kur nepieciešams jāpārmūrē skursteņu 'galvas', ieskaitot dekoratīvo betona detaļu atjaunošanu;
- pie skursteņiem jumta seguma pieslēgumu ieteicams izbūvēt analogi sākotnēji izveidotajam – tas blīvējams ar kaļķu javu līdzīgi kā, mūrējot kores dakstiņus;
- jāizgatavo un jāuzmontē dūmeņu apkalpošanai nepieciešamās skārda lūkas, jāiebūvē jumta apkalpošanai nepieciešamie nodrošinājuma āķi;
- nav pieļaujams atkārtoti pils jumta iesegšanai izmantot šobrīd uz jumta esošos S-veida māla dakstiņus;
- nedrīkst aizmirst arī par erkeru jumta seguma remontu un zemseguma izveidošanu.

Vienlaikus ar tehniski nepieciešamo jumta remonta darbu veikšanu izskatāms jautājums par zudušo jumta metālkalumu atjaunošanu. Gana detalizēti dažādu metālkalumu (vējrāža, jumta logu izbūvju dekorējumu un centrālā jumta margu) zīmējumi skatāmi jau iepriekš minētajā Kuldīgas novadpētniecības muzeja krājumā. Par to vai tie jebkad rotājuši pils jumtu pilnīgi drošu ziņu nav, jo 1929. gada pils fotoattēlā¹⁷ kalumi nav novērojami. Iespējams, kalumi zuduši jau pirmā Pasaules kara laikā. Kuldīgas muzeja krājumā starp dokumentiem atrodams rēķins jumta dzelzs margu izgatavošanai, kas tomēr liek domāt, ka jumts ar kalumiem savulaik bijis rotāts. Ja vējrādim un jumta logu izbūvju dekorējumiem patiešām galvenokārt ir dekoratīva nozīme, tad pils jumta augstākās lēzenās daļas marga kalpotu papildus drošībai jumta apkopes laikā.

Ja tiktu izlemts par labu jumtu dekorējošo metālkalumu atjaunošanai, tad oriģinālo skici darba zīmējumu izgatavošanai pietiek. Ja tiks pasūtīti jumta kalumu darba zīmējumi, īpaša vērība jāvelta pārdomātai šo izstrādājumu uzstādīšanas projektēšanai, izslēdzot stiprinājumu kaitīgu ietekmi uz jumta seguma hermētiskumu.

Otrkārt, veicami pils dienvidu puses āra kāpņu un kāpņu terases atjaunošanas darbi:

- tā kā daļa no terases grīdu balstošās velves ir sagruvusi, nepieciešama velves tāda atjaunošana, kas pilnvērtīgi un kvalitatīvi izdarāma, pilnībā atsedzot velvējumu no augšas – tāpat demontējama esošā terases grīda;
- demontējamas sabrukušās terases margu konstrukcijas;
- demontējams nesenā pagātnē izveidotais terases sienās esošo ailu aizmūrējums;
- ap kāpņu izbūvi, kā arī zem terases norokams uzaugušais kultūrslānis, vienlaikus veidojot zemes virsmas kritumu prom no kāpņu izbūves un pils sienām;
- ja esošajā situācijā nav iespējams nodrošināties pret virsūdeņu ieplūšanu zem kāpņu terases (kas noskaidrosies pēc ailu aizmūrējuma pilnīgas demontāžas), tad ieteicams nodrošināties ar no jauna veidojamu barjeru, piemēram, esošajiem kāpņu pakāpieniem līdzīgu betona pakāpienu – iespējams lietot kādu atgūtā pakāpiena fragmentu, ailai attiecīgi pielāgojot tā garumu;
- līdz stabilam mūrim demontējamas un pēc tam atjaunojamas kāpņu atbalsta sienas, ieskaitot dekoratīvā šuvojuma un dekoratīvo betona detaļu atjaunošanu;
- ar mērķi tos atkārtoti izmantot demontējami esošie betona pakāpieni;
- atjaunojama betona pakāpienu sagatavošanas plakne tā, lai būtu iespējams uzstādīt atgūtos betona pakāpienus;
- atjaunojama sabrukusi terases grīdu balstošā velve;
- atjaunojams velves aizbērums;
- izveidojama jauna hidroizolācija;
- izveidojama jauna terases grīda, ievērojot savulaik būvētās grīdas kritumus un rekonstruējot sākotnējo ūdens noteces sistēmu;
- montējami kāpņu betona pakāpieni, iespēju robežās izmantojot atgūtos pakāpienus, bet trūkstošos pakāpienus izgatavojot no jauna pēc oriģinālo pakāpienu parauga;
- pēc terases margu atsevišķo esošo detaļu (balustru, roku balstu) parauga izgatavojamas un uzstādāmas jaunās margu detaļas.

Vienlaikus ar tehniski nepieciešamo āra kāpņu un terases remonta darbu veikšanu izskatāms jautājums par ažuŗas metāla konstrukcijas uzstādīšanu kāpņu izbūves sānu sienu ailās. Ažuŗa norobežojoša konstrukcija vēlama, lai nodrošinātu zem terases esošās telpas nepieejamību, kura ēkas pašreizējās izmantošanas dēļ ir būtiska, vienlaicīgi saglabājot telpas caurvējšānu.

Treškārt, veicams balkonu remonts, ieskaitot jaunas balkona grīdas hidroizolācijas izveidošanu. Šādi darbi nepieciešami gan balkonam virs uzbrauktuves un galvenās ieejas, gan arī abiem balkoniem pils rietumu flīģeļa rietumu fasādē. Remontējamas arī šajā fasādē esošās pirmā stāva balkona – lieveņa uzejas kāpnes, kuru pakāpieni ir gandrīz pilnībā erodējuši. Pēc balkonu hidroizolācijas atjaunošanas veicami fasādes atjaunošanas darbi, lai likvidētu ārkārtīgi nepievilcīgo skatu, kas no notecējumiem izveidojies pils galvenajā fasādē.

Ceturtkārt, atjaunojami visi oriģinālie koka logi. Lai arī logu remonts būs sarežģīts, to vēl arvien iespējams veikt arī logiem, kas nonākuši esošajā bēdīgajā stāvoklī. Logu iekšējās vērtnes ir labākā tehniskā stāvoklī, to

remonts prasīs mazākus ieguldījumus. Pils dienvidu fasādē esošo logu ārējās vērtnes ir vissliktākajā tehniskajā stāvoklī un, iespējams, kāda no vērtnēm vairs nebūs atjaunojama un to vajadzēs izgatavot no jauna. Sākot logu atjaunošanu, jāņem vērā sekojošais:

- visas nesenā pagātnē pavisām izgatavotās logu vērtnes izgatavojamas no jauna pēc iepriekš izstrādātiem oriģinālajiem logiem atbilstoši darba zīmējumiem;
- neatgriezeniski bojātās vērtnes izgatavojamas no jauna un arī to izgatavošanai nepieciešami iepriekš izstrādāti oriģinālajiem logiem atbilstoši darba zīmējumi;
- no jauna izgatavojamajām logu vērtnēm jāizvēlas kvalitatīva masīva koksne;
- logi pirms atjaunošanas darbu uzsākšanas attīrāmi no celtniecības putām un silikona, kā arī jāatbrīvo no stikla fiksēšanai lietotajām koka līstēm;
- logu vērtnēm, kurām neatgriezeniski bojātas tikai atsevišķas detaļas (rāmja apakšējā detaļa, lietussargs 'deguns'), tās izgatavojamas kā protēzes no sausa labi nostāvējuša kokmateriāla;
- logi iestiklojami ar atgūtu vai nepieciešamības gadījumā jaunu stiklu;
- stikls ieguldāms uz lineļlas ķītes, stikla gropi pēc stikla nostiprināšanas aizķīvējot;
- atjaunojama visa logu furnitūra;
- atjaunojams logu ārējo vērtnu un aplodas krāsojums-āderējums;
- izskatāms jautājums par blīvju iestrādi iekšlogu vērtnēs.

Pieredze rāda, ka logu restaurācija attaisno ieguldītos līdzekļus. To kuldīdzniekiem rāda gadu gaitā uzkrātā pieredze pilsētas dažādo ēku logu atjaunošanā. Pelču pils logu atjaunošanu par iespējamu pēc logu apsekošanas atzina arī restaurators – praktiķis Edgars Raitums, kura pieredze un meistarība pēdējos gados palīdzējusi atjaunot logus Kuldīgas vecpilsētā.

To, ka logu restaurācija attaisno ieguldītos līdzekļus šo rindu autoram rāda pieredze gan vairāku bijušo muižu (Turaidas muižas, Depkina (Rāmas) muižas, Durbes muižas, Kirbižu muižas un Lūznavas (Dlužņevas) muižas bij. kungu namu un muižas pārvaldnieku dzīvojamo ēku logu restaurācijā, gan arī pavisam privāta pieredze, ikdienā dzīvojot aiz pašu spēkiem atjaunotiem logiem 20. gs. sākumā celta Rīgas ģeodētāja nama dzīvoklī.

2015. gada 10. maijā

Arhitekts

Ināra Caunīte

1.attēls

Pelču pils Pelčos, Kuldīgas novadā. 2015. gada februāris.
Skats uz pils ziemeļu (galveno) fasādi no ziemeļaustrumiem.

2.attēls

Skats uz pils austrumu fasādi.

3.attēls

Skats uz Pelču pils dienvidu fasādi no dienvidaustrumiem.

4.attēls

Skats uz pils dienvidu fasādi.

5.attēls

Pelču pils dienvidu kāpņu kopskats no dienvidiem. 2015. gada marts.

6.attēls

Skats uz kāpņu laidu tuvplānā.

Redzami bojātie betona pakāpieni un daļēji sabrukušās kāpņu atbalsta sienas.

7.attēls

Skats uz Pelču pils dienvidu kāpnēm no rietumu puses.

Kāpņu terases sienā redzama nesenā pagātnē drošības apsvērumu dēļ aizmūrēta aila. Arī terases pretējā sienā aila aizmūrēta. Aizmūrējums traucē gaisa apmaiņai zem terases esošajā telpā.

8.attēls

Pils dienvidu kāpņu terases grīda skatā uz rietumiem. Redzams, ka grīda deformējusies un saplaisājusi. Zemākajās daļās uzkrājas nokrišņu ūdens.

9.attēls

Pelču pils dienvidu kāpnes. Redzams atvērums, kas lietussūdeņu novadīšanai ierīkots zem terases margas. Terases grīda atvēruma tuvumā saplaisājusi.

10.attēls

Skats uz iepriekšējā attēlā minēto atvērumu no augšas margas otrajā pusē. Redzams, ka otrpus margai jau labu laiku trūkst tur tehniski nepieciešamās betona detaļas – ūdens 'splāvēja'. Vēja sanestajās smiltīs jau paspējusi izaugt zāle. Rezultātā nokrišņu ūdeņi ilgstoši mitrina terases fasādi.

11.attēls

Pelču pils dienvidu kāpņu terases rietumu sienas fragments. Redzams, ka liela daļa sienas augšdaļu vainagojošo betona elementu jau ilgāku laiku izbrukusi. Vēja sanestajās smiltīs jau paspējusi ieaugt zāle. Sienu akmens apdares šuves erodējušas, izbrukusi arī daži sienas apdares akmeņi.

12.attēls

Dienvidu kāpņu terases izbūve skatā no austrumiem. Kāpņu terases sienā redzama nesenā pagātnē drošības apsvērumu dēļ aizmūrēta aila. Aizmūrējums traucē gaisa apmaiņai zem terases esošajā telpā.

13.attēls

Pelču pils dienvidu kāpņu terases grīda skatā uz austrumiem. Redzams, ka grīda deformējusies un saplaisājusi. Zemākajās daļās uzkrājas nokrišņu ūdens.

Attēlā redzama arī pilnībā sabrukusi terases dienvidu malas margas austrumu puse.

14.attēls

Redzams atvērums, kas lietussūdeņu novadīšanai ierīkots zem terases margas. Terases grīda atvēruma tuvumā saplaisājusi, ar caurumu. Nokrišņu ūdeņi ilgstoši bojājuši terases grīdu balstošo velvi. Velves daļa sabrukusi.

15.attēls

Pelču pils dienvidu kāpņu terase. Redzama bojātā terases marga – tā zaudējusi sākotnējo konfigurāciju, zudis viens balustrs. Redzams, ka otrpus margai tur tehniski nepieciešamā betona detaļa – ūdens 'splāvējs' pārlūzis un savas funkcijas nepilda. Rezultātā nokrišņu ūdeņi ilgstoši mitrina terases fasādi.

16. attēls Skats no kāpņu terases dienvidu virzienā. Redzams, ka terases dienvidu margas austrumu posms pilnībā zudis. Balustru vietas vēl nolasāmas.

17.attēls Pelču pils dienvidu kāpnes. Bojātie kāpņu terases margu balsti kāpņu laida augšdaļas austrumu pusē.

18.attēls
Bojātie kāpņu terases margu balsti kāpņu laida augšdaļas rietumu pusē.

19.attēls

Pelču pils ziemeļu (galvenās) fasādes fragments. Redzams, ka frontonā vairs nav ģerboņa. Ģerbonis redzams 1929. gadā uzņemtā fotoattēlā. Redzami balkona hidroizolācijas defektu radītie balkonu balstošo kolonnu apdares bojājumi-notecējumi.

20.attēls Tuvplānā redzams, ka sākusies arī sienas ķieģeļu apdares destrukcija. Ķieģeļi kosmētiskos nolūkos pārkrāsoti.

21.attēls

Pelču pils jumta ainava skatā no pils centrālās daļas jumta augšas uz dienvidaustrumiem. Redzami skursteņa dekoratīvās apdares bojājumi, kā arī atsevišķu dakstiņu zudumi un korodējušais jumta skārds. 2015.gada marts.

22.attēls

Jumta ainava skatā uz dienvidrietumiem.

23.attēls

Pelču pils. (Skurstenis) vēdināšanas šahta pils centrālās daļas jumtā. Redzama bojātā betona apdare. Metāla reste korodējusi un mehāniski deformēta.

24.attēls

Skursteņu 'galvu' betonā veidotais dekors ar detaļu zudumiem.

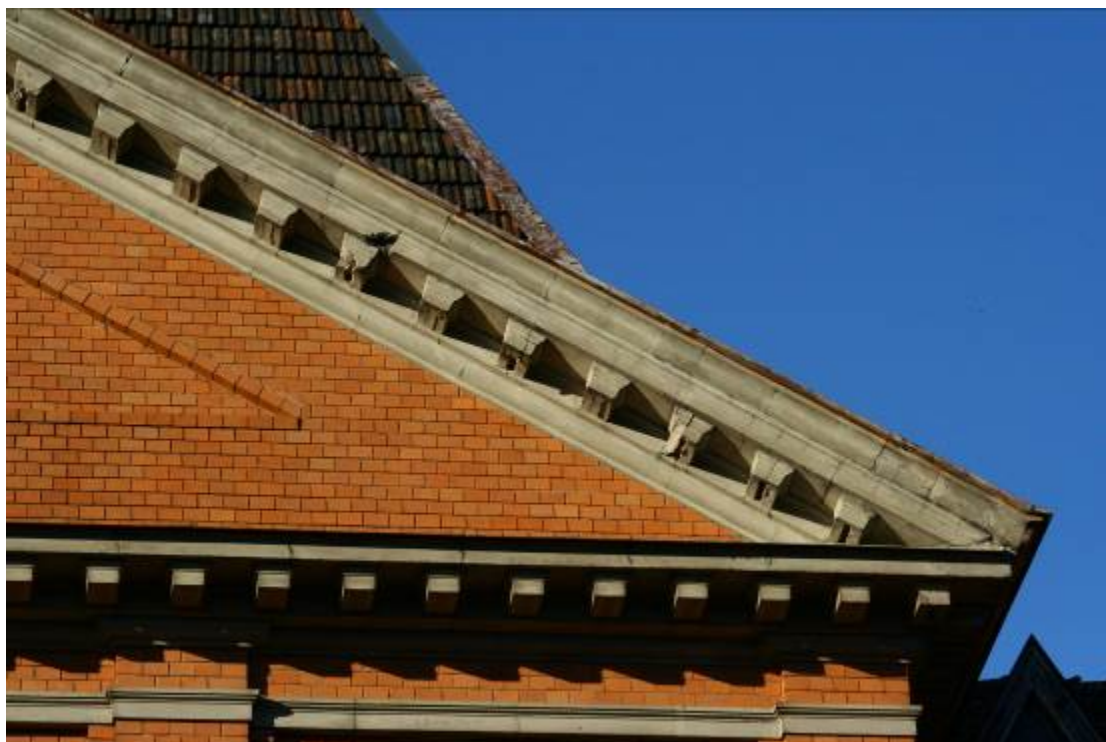
25.attēls

Pelču pils centrālās daļas dienvidu plaknes rietumu puse. Redzams, ka oriģinālie dakstiņi savulaik aizstāti ar S-veida dakstiņiem. Vietām bojāti un zuduši gan seguma dakstiņi, gan kores dakstiņi.

26.attēls

Dienvidu fasādes centrālā rizalīta frontons. Redzami jumta seguma bojājumi – zuduši dakstiņi, korodējis skārds.

27.attēls

Pelču pils dienvidu fasādes centrālā rizalīta frontons. Redzami dzegas betona dekora bojājumi.

28.attēls

Dienvidu fasādes centrālā rizalīta jumta pieslēgums pils centrālās daļas jumta dienvidu slīpnei. Redzama nesenā pagātnē remontētā lietussūdeņu notekrene.

29.attēls

Pelču pils austrumu flīģeļa jumta loga izbūve pils ziemeļu fasādē. Sākotnējais logs saglabājies tikai šai jumta izbūvei.

30.attēls

Jumta loga izbūve austrumu flīģeļa dienvidu fasādē. Sākotnējais logs nav saglabājies.

31.attēls

Pelču pils mazā jumta loga izbūve pils centrālās daļas jumta dienvidu slīpnē uz austrumiem no centrālā rīzālīta jumta. Saglabājies oriģinālais ailes aizpildījums.

32.attēls

Mazās jumta izbūves apdares fragments.

33.attēls

Pelču pils dienvidu fasādes centrālā rizālīta logu ailas bēniņu līmenī. Logu ailām saglabājies oriģinālais aizpildījums.

34.attēls

Pils centrālā ieeja. Saglabājušās oriģinālās ārdurvis. Tās izgatavotas no ozolkoka un sākotnēji bijušas nekrāsotas. 20.gs.otrajā pusē vairākkārt krāsotas.

35.attēls

Pelču pils ziemeļu fasādes fragments – centrālā daļa zem lieveņa.
Pirmā stāva logs L1-1-1.

36.attēls

Logs L1-1-2.

37.attēls

Pelču pils ziemeļu fasādes fragments – centrālā daļa zem lieveņa.

Pirmā stāva logs L1-1-2. Loga statņa bāzes daļas dekorējums pretskatā.

38.attēls

Loga L1-1-2 statņa bāzes daļas dekorējums sānskatā.

39.attēls

Pelču pils ziemeļu fasādes fragments – centrālā daļa uz austrumiem no lieveņa. Pirmā stāva logs L1-4-1.

40.attēls Loga L1-4-1 fragments skatā no iekštelpas. Logu vērtnes aizskrūvētas. Attēlā pa kreisi redzamā vērtnē izgatavota no jauna. Redzams misiņa uzstūris iekšējai vērtnēi, melnā metāla, āderēts – ārējai.

41.attēls
Pirmā stāva logs L1-4-2 Pelču pils ziemeļu fasādē.

42.attēls
Logs L1-4-2 skatā no iekštelpas. Redzams oriģinālais aizgriežņa rokturis.

43.attēls

Pelču pils logs L1-4-2 skatā no iekštelpas. Redzama aploda – izgatavota no priedes, āderēta. Redzama saplaisājusī un nedaudz nolobījusies āderējuma krāsa.

44.attēls

Logs L1-4-2 skatā no iekštelpas. Vērtnēm dažāda lieluma viras – iekšējai vērtnei, kuras svārs lielāks, vira ir ar mazāku izmēru. Redzams, ka āderētajai āra vērtnei arī vira āderēta. Iekšējai vērtnei vira nokrāsota sekundāri.

45.attēls
Pelču pils ziemeļu fasādes fragments.
Austrumu flīģeļa pirmā stāva logi L1-7-1 un L1-7-2.

46.attēls
Pils austrumu fasāde. Zemāk no labās logs L1-9-1, L1-9-2; augstāk L1-10.

47.attēls
Pelču pils austrumu fasāde. Pirmā stāva logs L1-4-3.

48.attēls
Pirmā stāva logs L1-4-4.

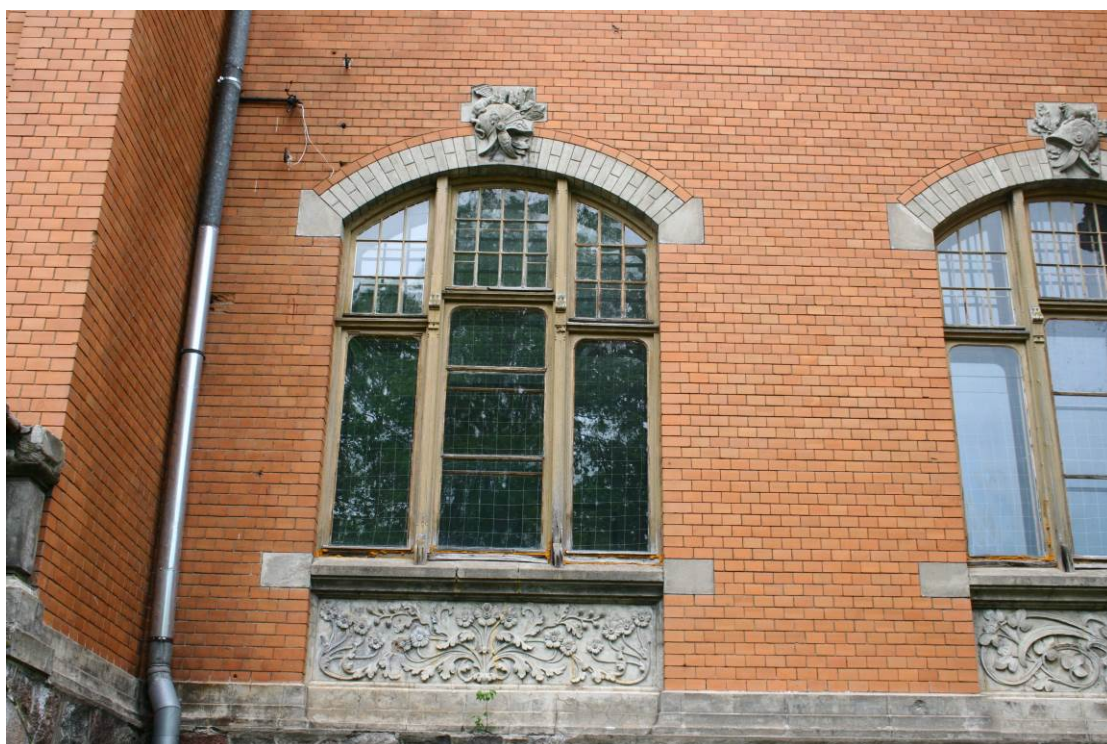
49.attēls
Pelču pils austrumu fasāde. Erkeris. Pirmā stāva logs L1-2-1.

50.attēls
Erkeris dienvidu fasādē. Pirmā stāva logs L1-2-2.

51.attēls
Pelču pils dienvidu fasādes fragments. Pirmā stāva logs L1-4-5.

52.attēls
Pirmā stāva logs L1-4-6.

53.attēls

Pelču pils dienvidu fasādes fragments. Pirmā stāva logs L1-3-1.

54.attēls

Durvis dienvidu fasādē uz terasi. Oriģinālās durvju vērtnes nomainītas.

55.attēls
Pelču pils dienvidu fasādes fragments. Pirmā stāva logs L1-3-2.

56.attēls
Pirmā stāva logs L1-4-7.

57.attēls
Pelču pils dienvidu fasādes fragments. Pirmā stāva logs L1-4-8.

58.attēls
Pirmā stāva logi – no labās L1-7-3 un L1-7-4.

59.attēls

Pelču pils rietumu fasādes fragments. Pirmā stāva logs L1-6-1.

60.attēls

Redzamas pils rietumu gala ieejas. Saglabājušās sākotnējās durvis uz kāpņu telpu. Abpus durvīm logi no labās L1-8-1 un L1-8-2.

61.attēls
Pelču pils rietumu fasādes fragments. Pirmā stāva logs L1-4-9.

62.attēls
Pirmā stāva logs L1-6-2.

63.attēls

Pelču pils rietumu fasādes fragments. Pirmā stāva logs L1-6-3.

64.attēls

Pils ziemeļu fasādes fragments. Pirmā stāva logs L1-5.

65.attēls
Pelču pils ziemeļu fasādes fragments. Pirmā stāva logs L1-4-10.

66.attēls
Pirmā stāva logs L1-4-11.

67.attēls

Pelču pils ziemeļu fasādes fragments.

Skatā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-4-9, L2-2-1, L2-4-10.

68.attēls

Skatā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-3-15, L2-3-16.

69.attēls

Pelču pils ziemeļu fasādes fragments.

Skatā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-3-17, L2-3-18.

70.attēls

Logs L2-1-1.

71.attēls
Peļču pils ziemeļu fasādes fragments. Pils 2. stāva durvis D2-1ā uz lielo balkonu.

72.attēls Logs L2-1-2.

73.attēls

Pelču pils ziemeļu fasādes fragments. Skatā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-3-1 un L2-3-2.

74.attēls

Skatā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-3-3, L2-3-4.

75.attēls

Pelču pils ziemeļu fasādes fragments. Skatā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-4-1, L2-4-2.

76.attēls

Pelču pils austrumu fasādes fragments. Attēla augšdaļā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-4-3 un L2-4-4.

77.attēls

Pelču pils austrumu fasādes fragments. Attēla vidū skatā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-2-1 un L2-2-2.

78.attēls

Attēla vidū skatā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-2-3 un L2-2-4.

79.attēls

Pelču pils austrumu fasādes fragments. Skatā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-2-5 un L2-2-6.

80.attēls

Pelču pils dienvidu fasādes fragments.
Skatā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-4-5, L2-2-7 un L2-4-6.

81.attēls

Pelču pils dienvidu fasādes fragments. Skatā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-3-5 un L2-3-6.

82.attēls

Attēla centrā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-3-7, un L2-3-8.

83. attēls

Dienvidu fasādes centrālā rizālīta fragments. Redzamie 2. stāva logi skatā no labās uz kreiso ir L2-1-3 un L2-1-4.

84.attēls

Attēla centrā redzamais 2. stāva logs ir L2-1-5.

85.attēls

Pelču pils dienvidu fasādes fragments.

Redzami 2. stāva logi skatā no labās uz kreiso ir L2-3-9, L2-3-10, L2-3-11 un L2-3-12.

86.attēls

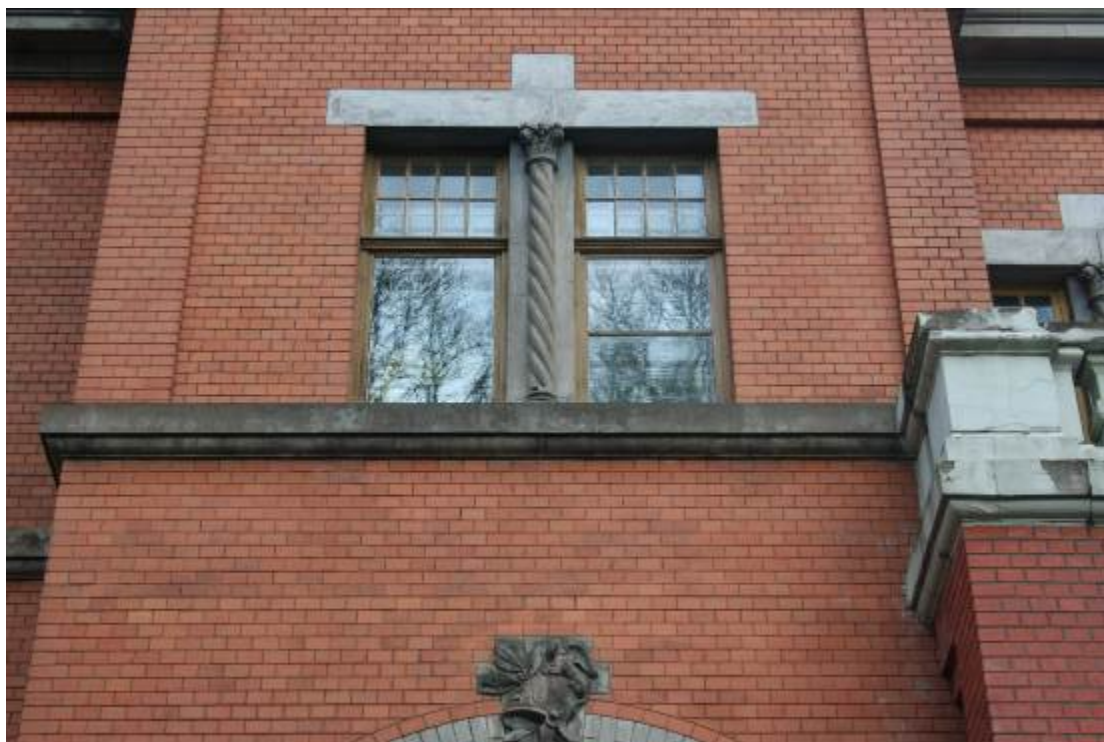
Pelču pils rietumu flīģeļa dienvidu fasādes fragments. Skatā no labās uz

kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-4-7, L2-2-8 un L2-4-8.

87.attēls

Pils rietumu flīģeļa rietumu fasādes fragments. Redzams 2. stāva logs L2-1-6.

88.attēls

Skatā no labās uz kreiso redzami 2. stāva logi ir L2-3-13 un L2-3-14.

89.attēls

Pelču pils rietumu flīģeļa rietumu fasādes fragments.
Redzams 2. stāva logs L2-1-7.

90.attēls

Redzams 2. stāva logs L2-1-8.

91.attēls

Pelču pils rietumu flīģeļa ziemeļu fasādes fragments. Skatā no labās uz kreiso redzami pagrabstāva logi ir L0-1-13 un L0-1-14.

92.attēls

Pelču pils ziemeļu fasādes fragments. Redzams pagrabstāva logs L0-1-15.

93.attēls
Pelču pils ziemeļu fasādes fragments.
Redzams pagrabstāva logs L0-1-16.

94.attēls
Redzams pagrabstāva logs L0-1-1.

95.attēls
Pelču pils ziemeļu fasādes fragments.
Redzams pagrabstāva logs L0-1-2.

96.attēls
Skatā no labās uz kreiso redzami pagrabstāva logi L0-1-3 un L0-1-4.

97.attēls

Pils austrumu fasādes fragments. Redzams pagrabstāva logs L0-1-5.

98.attēls

Redzamas nesenā pagātnē loga vietā iebūvētas durvis uz pagrabstāvu.

99.attēls
Pils austrumu fasādes fragments.
Redzams pagraba stāva logs L0-1-6.

100.attēls
Redzams pagrabstāva logs L0-2-1.

101.attēls

Pils dienvidu fasādes fragments. Redzams pagrabstāva logs L0-2-2.

102.attēls

Redzams pagrabstāva logs L0-1-7.

103.attēls
Pelču pils dienvidu fasādes fragments.
Redzams pagrabstāva logs L0-1-8.

104.attēls
Redzams pagrabstāva logs L0-1-9.

105.attēls

Pelču pils dienvidu fasādes fragments.
Redzams pagrabstāva logs L0-1-10.

106. attēls

Pelču pils rietumu flīģeļa dienvidu fasādes fragments. Skatā no labās uz kreiso redzami pagrabstāva logi ir L0-1-11 un L0-1-12.

107.attēls

Redzams pils rietumu flīģeļa rietumu fasādē oriģinālajā pagrabstāva durvju aplodā relatīvi nesenā pagātnē iebūvētu durvju vērtņu fragments.

108.attēls

Pelču pils. Redzami kāpšanai bīstami erodējušie pakāpieni gar rietumu flīģeļa rietumu fasādi uzejai uz pils galveno stāvu virs iepriekšējā attēlā pieminētās pagrabstāva ieejas.

109.attēls

Pelču pils rietumu flīģeļa rietumu fasādes fragments. Skatā no labās uz kreiso redzamie pagrabstāva logi ir L0-3-1 un L0-3-2.

110.attēls

Redzams pagrabstāva logs L0-2-3.

111.attēls

Pelču pils rietumu flīģeļa rietumu fasādes fragments.
Redzams pagrabstāva logs L0-2-4.

2015. gada pavasarī fotografēja arhitekte Ināra Caunīte
arhitekts Jānis Caunītis